CAG
Centrum Agrarische Geschiedenis

Jaarverslag 2021

www.cagnet.be

Foto cover: Prentkaart van herder Adolf Maertens met zijn kudde schapen in Knokke, 1906 - 1930. Collectie Den-Ast Streekmuseum

1 Inhoudstafel

1 INHOUDSTAFEL 1

2 VOORWOORD 3

3 ORGANISATIE 4

3.1 INBEDDING CULTUREEL-ERFGOEDDECREET 4
3.2 INTERNE ORGANISATIE EN BESTUURSORGANEN 5
3.3 PERSONEEL 11
3.4 HUISVESTING 12

4 DIENSTVERLENENDE ROL 13

4.1 CAG BRENGT HET AGRARISCH ERFGOED VERDER IN KAART EN ONDERSTEUNT DE ERFGOEDGEMEENSCHAP BIJ HET REGISTREREN, PARTICIPATIEF DOCUMENTEREN EN WAARDEREN (SD 1) 13
4.2 CAG STIMULEERT EN ADVISEERT COLLECTIEBEHEERDERS EN IMMATERIEEL-ERFGOEDGEMEENSCHAPPEN IN HET BEHOUDEN EN BORGEN VAN HUN ERFGOED (SD 2) 18
4.3 CAG VERWERFT VIA ONDERZOEK NIEUWE KENNIS EN EXPERTISE EN WISSELT DEZE UIT MET DE ERFGOEDGEMEENSCHAP (SD 3) 22
4.4 CAG ONTWIKKELT ZICH VIA OVERLEG, SAMENWERKING EN NETWERKING VERDER TOT KNOOPPUNT VAN/VOOR DE ERFGOEDGEMEENSCHAP (SD 4) 26
4.5 CAG PRESENTEERT EN VALORISEERT VIA PUBLIEKSWERKING EN COMMUNICATIE HET AGRARISCH ERFGOED (SD 5) 30
4.6 CAG REALISEERT ALLE RANDVOORWAARDEN OM ALS KWALITEITSVOLLE ORGANISATIE ZIJN MISSIE OP EEN DUURZAME MANIER TE REALISEREN (SD 6) 36

5 TAAK INZAKE DE WERKING VAN DE COLLECTIE BULSKAMPVELD 39

5.1 CAG BEHEERT DE COLLECTIE BULSKAMPVELD VOLGENS DE REGELS VAN DE KUNST EN HET VOORTBESTAAN ERVAN WORDT VERZEKERD (SD 1) 39
5.2 CAG VERWERFT NIEUWE KENNIS MET BETREKKING TOT DE KERN VAN DE COLLECTIE BULSKAMPVELD EN WISSELT DEZE KENNIS UIT (SD 2) 42
5.3 DE COLLECTIE BULSKAMPVELD WORDT VIA PUBLIEKSWERKING EN COMMUNICATIE GEPRESENTEERD EN GEVALORISEERD (SD 3) 45
5.4 CAG REALISEERT EEN KWALITEITSVOLLE WERKING ROND DE COLLECTIE BULSKAMPVELD DIE ALS KATALYSATOR FUNGEERT VOOR DE HELE ERFGOEDGEMEENSCHAP (SD 4) 48

6 PROJECTEN 50

6.1 CINEMA RURAL 50
6.2 75 JAAR BODEMKUNDIGE DIENST VAN BELGIË 51
6.3 50 JAAR GROENE KRING 52
6.4 EEN LANDSCHAPSBIOGRAFIE VOOR HET HART VAN HASPENGOUW 52
6.5 FOCUS VAKMANSCHAP 53
6.6 ERFGOEDTOETS VAN KEMPENSE BOERDERIJEN 53

7 LEZINGEN, TENTOONSTELLINGEN 54

7.1 LEZINGEN 54
7.2 TENTOONSTELLINGEN EN PODCASTS 55

8 PUBLICATIES 57

8.1 ARTIKELS 57
8.2 BOEKEN EN BROCHURES 58

8.3 INTERNETPUBLICATIES 58

9 CAG IN DE PERS 60

9.1 GESCHREVEN PERS 60
9.2 DIGITALE PERS 62
9.3 AUDIOVISUELE PERS 70

10 CAG IN CIJFERS 71

LIJST VAN AFKORTINGEN 73

MISSIE 74

2 Voorwoord

CAG presenteert met dit jaarverslag de resultaten van het werkingsjaar 2021 en het zal voor iedereen meteen duidelijk zijn: de medewerkers van het centrum hebben niet stil gezeten. Wel integendeel. Ondanks de beperkingen en hindernissen die de covidpandemie alweer met zich meebracht, zijn er tal van mooie projecten en acties gestart en afgerond en is het agrarisch erfgoed met verve onder de aandacht gebracht van velen.

Dit jaarverslag bespreekt alles in detail en het is onmogelijk en weinig zinvol om in dit voorwoord alle realisaties nogmaals naar voor te schuiven. Wat wel duidelijk is, en dat mag ook worden onderstreept, is dat CAG met veel enthousiasme alle functies zoals die in het erfgoeddecreet zijn verwoord, invult en aanpakt. En dat gebeurt in nauwe samenwerking met onze erfgoedgemeenschap. We overlopen kort. Onder 'Herkennen & verzamelen' kunnen we verwijzen naar het collectie-overzicht, de registratie- en waarderingsprojecten met tal van kleinere en grotere collectiebeheerders. Medewerkers van CAG begeleiden immaterieel erfgoedgemeenschappen bij het borgen van hun tradities, kennis en vakmanschap (bijvoorbeeld het witteren) en als goede huisvader zorgen we voor de Collectie Bulskampveld van de Vlaamse overheid. Hiermee dragen we bij tot het 'Behouden & borgen' van ons erfgoed. Een kernexpertise van CAG is erfgoedonderzoek. En dat blijkt ook weer uit de genomen initiatieven in 2021. Te denken valt aan het onderzoek rond de grote boerenbetoging van 1971, het jubileumboek n.a.v. 50 jaar Katholieke Landelijke Jeugd (KLJ), het onderzoek naar de geschiedenis en het erfgoed van kunstmest en van de wagenmakerij in Vlaanderen. Maar onderzoek rendeert alleen maar ten volle als het wordt ontsloten, beschikbaar wordt gesteld aan de erfgoedgemeenschap en andere geïnteresseerden. Onder de noemer 'Presenteren & toeleiden' bleef CAG inzetten op de website en databank, de maandelijkse nieuwsbrieven, het geven van lezingen en realiseren van publicaties allerlei. Meerdere expo's waren in Vlaanderen te bezoeken, bijvoorbeeld over het erfgoed van Koffie en over Herders in de Zwinstreek. Een nieuwe communicatiemedewerker werd aangeworven om de talrijke activiteiten nog beter bij het publiek te brengen. En tenslotte is er het luik 'Participatie', wat eveneens een cruciaal element vormt in het DNA van CAG. Via tal van adviesraden, nieuwe initiatieven rond collectie-overleg en erfgoedzorgtrajecten worden professionele erfgoedspelers, particuliere verzamelaars en vrijwilligers betrokken bij de werking van het centrum. Opvallend is ook dat CAG in toenemende mate wordt gevraagd om deel te nemen aan de activiteiten en bestuursorganen van andere organisaties. Ook buiten de traditionele erfgoedsector neemt trouwens de interesse voor het agrarisch en culinair erfgoed toe.

Kortom, de werking van CAG breidt uit, verdiept en professionaliseert verder. En dat wakkert ons enthousiasme aan en stemt ons hoopvol. Hoopvol om volgend jaar een nieuw, wervend beleidsplan te schrijven, samen met onze erfgoedgemeenschap. Hoopvol om de uitdagingen en kansen aan te pakken. Hoopvol om nu al met vertrouwen vooruit te blikken naar de beleidsperiode 2024-2028

Joris Relaes, voorzitter

Yves Segers, coördinator

3 Organisatie

3.1 Inbedding cultureel-erfgoeddecreet

Het Centrum Agrarische Geschiedenis (CAG) is binnen het Cultureel-erfgoeddecreet van 24 februari 2017 door de Vlaamse regering erkend als landelijke dienstverlenende organisatie voor het erfgoed van landbouw, voeding en landelijk leven voor de beleidsperiode 2019-2023. De toegekende werkingssubsidie voor deze periode bedraagt jaarlijks 412.000 euro. Door besparingen werd dit bedrag in 2021 teruggebracht naar 406.726 euro. De werking die met deze middelen wordt uitgevoerd, wordt uitgebreid beschreven in hoofdstuk 4 van dit jaarverslag.

Daarnaast beheert CAG, op vraag van de Vlaamse Gemeenschap, ook de Collectie Bulskampveld, het voormalige landbouw- en ambachtenmuseum van de provincie West-Vlaanderen, dat in 2018 door de overheveling van de persoonsgebonden bevoegdheden van de provincies naar de Vlaamse overheid, integraal eigendom werd van de Vlaamse Gemeenschap. Na toepassing van een indexering en een besparing bedroeg de subsidie voor deze taak in 2021 258.787 euro. Over de werking en realisaties van CAG omtrent deze collectie, leest u meer in hoofdstuk 5 van dit jaarverslag.

Tenslotte verwierf CAG via subsidies van organisaties en overheden en via (betaalde) projectopdrachten ook nog andere, aanvullende inkomsten. Deze projecten worden verder toegelicht in hoofdstuk 6 en de concrete subsidie- en projectinkomsten zijn opgenomen in de resultatenrekening.

3.2 Interne organisatie en bestuursorganen

3.2.1 Organigram

Het organigram van de vzw onderging geen fundamentele wijzigingen in de loop van 2021. Binnen de cluster publiekswerking en participatie werd wel een bijkomende stafmedewerker Communicatie aangeworven. Zij neemt een deel van de taken over van de stafmedewerker Publiekswerking en participatie en van de stafmedewerker Erfgoedbank en digitalisering, die in de loop van 2021 van een voltijdse tewerkstelling overstapte naar een 60% tewerkstelling.

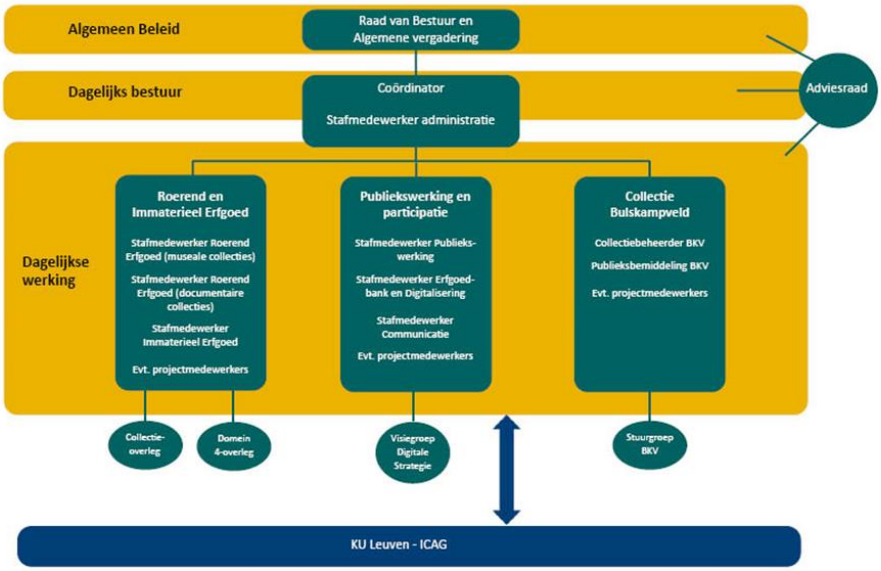

3.2.2 Raad van Bestuur en Algemene Vergadering

3.2.2.1 Algemene Vergadering

Alle werkende leden of afgevaardigden van de werkende leden van CAG zetelen in de Algemene Vergadering. De Algemene Vergadering delegeert bevoegdheden aan en oefent controle uit over de Raad van Bestuur. Ze bewaakt de missie en visie van CAG. In de Algemene Vergadering van CAG zetelen vertegenwoordigers van verschillende organisaties uit de klassieke erfgoedsector, maar ook uit de wetenschappelijke wereld, de landbouw- en plattelandssector, sociaal-cultureel werk, gastronomie, levend erfgoed, enz.

Samenstelling Algemene Vergadering CAG in 2021

- **KU Leuven,** met als 1ste vertegenwoordiger Leen Van Molle, emeritus gewoon hoogleraar, Faculteit Letteren, onderzoekseenheid MoSa, KU Leuven en voorzitter ICAG
- 2de gemandateerde KU Leuven: Joris Relaes, gastdocent KU Leuven en administrateur-generaal ILVO, voorzitter CAG
- 3de gemandateerde KU Leuven: Wouter Saeys, hoofddocent KU Leuven, Faculteit Bio-ingenieurswetenschappen
- **KADOC**, met als vertegenwoordiger Peter Heyrman, directeur onderzoek

- **Boerenbond**, met als 1ste vertegenwoordiger Peter Bruggen, provinciaal secretaris beroepswerking
- 2de vertegenwoordiger Boerenbond vanaf 02/06/21: Frans De Wachter, algemeen secretaris
- **Cera,** met als vertegenwoordiger Lieven Vandeputte, Hoofd Maatschappelijke Dienstverlening
- **Departement Landbouw & Visserij**, met als vertegenwoordiger Jules Van Liefferinge, oud-secretaris-generaal
- **VLAM**, met als vertegenwoordiger Filip Fontaine, algemeen directeur
- **Openluchtmuseum Bokrijk,** met als vertegenwoordiger Hilde Schoefs, conservator
- **Jenevermuseum Hasselt,** met als vertegenwoordiger Davy Jacobs, conservator
- **FERM,** met als vertegenwoordiger Annemie Morris, stafmedewerker
- **Erfgoedcel Leuven** met als vertegenwoordiger Rebecca Gysen, coördinator
- **Steunpunt Levend Erfgoed** met als vertegenwoordiger Staf Van den Bergh, bestuurslid
- **Felix Alen**, chef-kok Hof te Rhode en bezieler vzw Xaverius (tot 10/09/21, overleden)
- **Frits Tissen,** gewezen Landbouwraad Nederland
- **Vlaamse Landmaatschappij (VLM**) met als vertegenwoordiger Els Hofkens (tot 15/03/21) en Kevin Grauwels (vanaf 15/03/21), diensthoofd plattelandsbeleid

De Algemene Vergadering kwam in 2021, afhankelijk van de mogelijkheden, fysiek of online samen op 18 maart, 2 juni, 8 oktober en 19 november.

3.2.2.2 Raad van Bestuur

CAG wordt bestuurd door een Raad van Bestuur.

Samenstelling van de Raad van Bestuur in 2021

- Joris Relaes, KU Leuven en ILVO (voorzitter CAG)
- Peter Heyrman, KADOC
- Peter Bruggen, Boerenbond
- Frans De Wachter, vanaf 02/06/2021, Boerenbond
- Lieven Vandeputte, Cera
- Jules Van Liefferinge, Vlaamse overheid, Dept. Landbouw en Visserij
- Leen Van Molle, KU Leuven en voorzitter ICAG

Voorafgaand aan de Algemene Vergadering van 18 maart en 8 oktober vond er een vergadering van de Raad van Bestuur plaats.

3.2.3 Adviesraad

De jaarlijkse adviesraad, die op 2 december (online) samenkwam, reflecteerde over het actieplan 2022.

Samenstelling van de adviesraad in 2021:

- Karl Cordemans, VLM
- Tom Cornelissen, IOED Zuid Hageland

- Jo De Cuyper, Stedelijk Museum Aarschot
- Steven De Waele, Museum Oude Technieken
- Eric Giskes, ASG
- Maarten Jacobs, 't Grom
- Joeri Januarius, ETWIE
- Kristien Justaert, Regionaal Landschap Zuid-Hageland
- Wouter Lammens, FARO
- Hilde Langeraert, Industriemuseum
- Mieke Maes, Erfgoedcel Brussel
- Nicolas Mazeure, Provincie Vlaams Brabant
- Bart Merckaert, Vlaamse overheid, Dept. Landbouw en Visserij
- Lieve Opsteyn, Erfgoedcel Haspengouw
- Nele Provoost, Cultuur- en erfgoedplatform Bie, Midwest
- Lode Tanghe, Provincie West-Vlaanderen, dienst landbouw
- Bram Van Hecke, Groene Kring
- Jürgen Vanhoutte, Erfgoedsite Tienen
- Nele Vanslembrouck, Vlaamse overheid, Dept. Landbouw en Visserij
- Pieter Verhoeven, Karrenmuseum Essen
- Nathalie Vernimme, Agentschap Onroerend Erfgoed
- Eva Wuyts, Histories

3.2.4 Andere overlegfora

3.2.4.1 Collectie-overleg

Na tot twee keer te zijn uitgesteld omwille van de coronasituatie vond op 21 december 2021 het eerste collectie-overleg roerend erfgoed landbouw en voeding plaats. In eerste instantie werd gestart met professionele musea/collecties die van een bovenlokale overheid werkingssubsidies ontvangen of die ten minste een kwaliteitslabel hebben verkregen. In totaal 27 deelnemers (19 musea met soms meerdere deelnemers, 1 vertegenwoordiger van FARO en 3 medewerkers van CAG) kregen eerst een presentatie van de bevraging die vooraf was rondgestuurd. Vervolgens werd rond drie thema's (hedendaags verzamelen, referentiecollectie, herbestemmen) een brainstormsessie gehouden. De collectiematrix, uitgewerkt in het kader van de collegagroep herbestemmen op initiatief van FARO, werd voorgesteld. En er werd nagedacht over de zin van een typologische studieoefening voor de wanmolen. CAG gaat aan de slag met de waardevolle input uit de bevraging en de brainstorm. Met inbreng van enkele collectiebeheerders wordt het spoor van zowel de collectiematrix als de wanmolen verder concreet gemaakt.

Samenstelling van het collectie-overleg

- Leen Beyers, Museum Aan de Stroom
- Chantal Bisschop, Centrum Agrarische Geschiedenis
- Peter Cleenewerck, Hopmuseum
- Stephanie Cousin, Stedelijke Musea Maaseik

- Sylvie De Coster, Texture. Museum over Leie en Vlas
- Joanie Dehullu, Musea Hasselt (Stadsmus, Modemuseum, Jenevermuseum)
- Brecht Demasure, Collectie Bulskampveld, Centrum Agrarische Geschiedenis
- Steven De Waele, Museum Oude Technieken
- Leen Heyvaert, Stadsmuseum Lokeren
- Maarten Jacobs, 't Grom
- Bram Janssens, Stadsmuseum Gent
- Ide Manteleers, Molencentrum Mola
- Steven Masil, Nationaal Tabaksmuseum
- An Meirhaeghe, Museum van Deinze en Leiestreek
- Pieter Neyrinckx, Industriemuseum
- Anne-Cathérine Olbrechts, FARO
- Ruth Pirlet, Nationaal Visserijmuseum
- Ina Ruckebusch, Bakkerijmuseum Veurne
- Hilde Schoefs, Openluchtmuseum Bokrijk
- Yves Segers, Centrum Agrarische Geschiedenis
- Piet Van Deun, Stedelijk Museum Hoogstraten
- Carolien Van Hecke, Stedelijke Musea Dendermonde
- Jürgen Vanhoutte, Erfgoedsite Tienen
- Griet Van Opstal, Stadsmuseum Lier
- An Verbruggen, Musea Brugge
- Pieter Verhoeven, Karrenmuseum, Essen
- Bert Woestenborghs, Centrum Agrarische Geschiedenis

In 2021 werd bovendien een groep samengesteld voor een collectie-overleg binnen het veld van archieven, bibliotheken en documentaire collecties. Er werd geopteerd voor een thematisch overleg over collecties kookboeken en culinaire tijdschriften. CAG contacteerde de voornaamste spelers uit het veld. Haast allemaal bleken ze bereid mee te stappen in een traject dat dieper in zal gaan op bewaarbeleid en om het gesprek aan te gaan over noden en mogelijkheden (bijv. manco's, overlap, inventarisatie na 1960, digitalisering, ontsluiting, afstemming/bewaarprotocollen, inhoudelijke expertise,…). Dit overleg gaat van start in februari 2022.

<u>Samenstelling collectie-overleg kookboeken</u>

- Chantal Bisschop, Centrum Agrarische Geschiedenis
- Lara de Merode, Prahlim
- Linde De Potter, Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience
- Greet Draye, Centrum Agrarische Geschiedenis
- Marie-Charlotte le Bailly, Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience
- Sara Moens, Vlaamse Erfgoedbibliotheken vzw
- Eddie Niesten, verzamelaar
- Bart Opdebeeck, Koninklijke Bibliotheek
- Yves Segers, Centrum Agrarische Geschiedenis
- An Smets, KU Leuven Bijzondere collecties
- Freddy Tyberghein, verzamelaar

3.2.4.2 Domein 4-overleg

Het Domein 4-overleg is een open overlegplatform voor alle professionele erfgoedactoren die een werking ontplooien rond het immaterieel erfgoed van Natuur en Universum, het zogenoemde vierde UNESCO-domein. Het opzet van dit overlegplatform, dat sinds 2016 bestaat, is om de werking en acties af te stemmen, om informatie, ervaringen en voorbeeldpraktijken uit te wisselen. Door complementair te werken, wil het Domein 4-overleg dit immaterieel erfgoed gezamenlijk versterken. Het Domein 4-Overleg kwam in 2021 digitaal samen op 7 december, met 27 aanwezigen. Diverse presentaties kwamen aan bod over onder meer MOES-tuin, Focus Vakmanschap, ICE en duurzaamheid, ICE (in)begrepen en het project Au fond Stuivenberg in Antwerpen. Er werden zoals steeds veel vragen, opmerkingen en tips uitgewisseld.

Samenstelling van het Domein 4-overleg

- Één of meerdere vertegenwoordigers van de Erfgoedcellen in Vlaanderen en Brussel i.f.v. hun noden, vragen, werking en ervaringen
- Sofie Adriaen, Hopmuseum Poperinge
- Julie Aerts, CRKC/Parcum
- Jet Bakels, Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland (KIEN)
- Chantal Bisschop, Centrum Agrarische Geschiedenis
- Ria Christens, Cultureel Erfgoed Annuntiaten Heverlee
- Joris Colla, KADOC
- Lieselot Cornelis, ETWIE (Industriemuseum)
- Laura Danckaert, Centrum Agrarische Geschiedenis
- Philippe Debroe, Sputnik zvw
- Steven De Waele, Museum Oude Technieken (MOT)
- Elien Doesselaere, FARO
- Davy Jacobs, Jenevermuseum Hasselt
- Maarten Jacobs, ‘t Grom
- Kato Masschelein, CEMPER
- Ruth Pirlet, NAVIGO
- Ina Ruckebusch, Bakkerijmuseum Veurne
- Yves Segers, Centrum Agrarische Geschiedenis
- Chloé Turlotte , FeliXart
- Bea Vaes, Openluchtmuseum Bokrijk
- Frea Vancraeynest, Histories
- Walter Van den Branden, Molencentrum Mola
- Shana Van Hauwermeiren, Werkplaats immaterieel erfgoed
- Jürgen Vanhoutte, Erfgoedsite Tienen
- Phaedra Vanoppen, Bokrijk | Vakmanschap & Erfgoed
- Greet Verschatse, Texture Kortrijk

3.2.4.3 Visiegroep digitale strategie CAG

De visiegroep digitale strategie is in 2021 niet in groep samengekomen. Individuele leden werden wel bevraagd. In 2021 werd er verder gewerkt aan de nota digitale strategie, maar vanwege de vele ontwikkelingen in het veld van digitalisering werd besloten om contact op te nemen met experten van meemoo voor een begeleidingstraject omtrent digitale strategie voor een structurele aanpak.

Samenstelling van de visiegroep digitale strategie CAG

- Valérie Adriaens, LIBIS
- Mark Dusar, Erfgoed Haspengouw
- Diantha Osseweijer, Centrum Agrarische Geschiedenis
- Femke Paulussen, Centrum Agrarische Geschiedenis
- Romaine, Wikimedia België
- Luc Schokkaert, KADOC
- Rony Vissers, Packed (Meemoo)
- Bram Wierckx, FARO
- Floris Zuallaert, Werkplaats immaterieel erfgoed

3.2.4.4 Adviesgroep Collectie Bulskampveld

De adviesgroep van de Collectie Bulskampveld kwam op 22 december 2021 digitaal samen. Er werd teruggeblikt op de werking van het afgelopen jaar met o.a. aandacht voor de publiekswerking rond Herders in de Zwinstreek en het onderzoek naar de 'Wagenmakerij in Vlaanderen'. Er werd ook vooruitgeblikt op de plannen voor de toekomst: o.a. de publiekswerking rond het project 'Wagenmakerij in Vlaanderen' en enkele thema's over het behoud en beheer van de collectie kwamen aan bod.

Samenstelling van de adviesgroep Collectie Bulskampveld

- Bart Decrop, Provincie West-Vlaanderen, Bezoekerscentrum Lippensgoed-Bulskampveld
- Brecht Demasure, Collectie Bulskampveld, Centrum Agrarische Geschiedenis
- Steven Dewaele, MOT
- Joerie Januarius, ETWIE
- Wouter Lammens, FARO
- Sven Lefèvre, Collectie Bulskampveld, Centrum Agrarische Geschiedenis
- Hannelore Magnus, departement CJM
- Lore Parade, Openluchtmuseum Bokrijk
- Nele Provoost, Cultuur- en erfgoedplatform Bie, Midwest
- Yves Segers, Centrum Agrarische Geschiedenis
- Joris Spolspoel, MOT
- Lode Tanghe, Provincie West-Vlaanderen, Gebiedsgerichte Werking Noord-West-Vlaanderen, dienst landbouw
- Hildegarde van Genechten, FARO
- Dieter Vanmol, Karrenmuseum Essen
- Hugo Verhenne, Cultuur- en erfgoedplatform Bie, Midwest

- Pieter Verhoeven, Karrenmuseum Essen

3.3 Personeel

3.3.1 Personeel en personeelsbeleid

De vaste staf van CAG bestond in 2021 uit negen stafmedewerkers, plus de coördinator.

- Chantal Bisschop, stafmedewerker Immaterieel cultureel erfgoed en Mondelinge geschiedenis en clusterverantwoordelijke Roerend en immaterieel erfgoed (80%)
- Brecht Demasure, collectiebeheerder Collectie Bulskampveld (100%)
- Greet Draye, stafmedewerker Roerend erfgoed - documentaire collecties (60%)
- Griet Frère, stafmedewerker publieksbemiddeling Collectie Bulskampveld en clusterverantwoordelijke Collectie Bulskampveld (50% t/m 31/08/2021)
- Kristel Janssens, stafmedewerker administratie (65%)
- Sven Lefèvre, stafmedewerker publieksbemiddeling Collectie Bulskampveld en clusterverantwoordelijke Collectie Bulskampveld (100% vanaf 01/10/2021) (opvolging Griet Frère)
- Diantha Osseweijer, stafmedewerker Erfgoedbank en digitalisering (100% t/m 31/03/2021, 80% t/m 30/04/2021 en 60% vanaf 01/05/2021)
- Femke Paulussen, stafmedewerker Publiekswerking en educatie en clusterverantwoordelijke Publiekswerking en participatie (80%)
- Yves Segers, coördinator (100%)
- Marieke Van Hooreweghe, stafmedewerker Communicatie (100% vanaf 16/08/2021)
- Bert Woestenborghs, stafmedewerker Roerend erfgoed - museale collecties (100%).

De coördinator van CAG is benoemd als ZAP-lid van KU Leuven en coördineert in die functie de wetenschappelijke activiteiten van ICAG (Interfacultair Centrum voor Agrarische Geschiedenis van KU Leuven). Hij is tevens belast met het in goede banen leiden van de werking van CAG. De stafmedewerker administratie tenslotte is deels verbonden aan CAG (15%) en deels aan ICAG (50%).

Naast de stafmedewerkers bestond het team in 2021 ook uit volgende projectmedewerkers:

- Claudia Houben, projectmedewerker Koffiestories (100% t/m 31/01/2021)
- Laura Danckaert, projectmedewerker ‘50 jaar Boerenbetoging in Bussel’ en ICE (100%)
- Sven Lefèvre, projectmedewerker ‘Cinema Rural’ (100% t/m 30/09/2021).

Tenslotte werkte ook Lukas van Caekenberghe van februari tot mei binnen zijn opleiding Master in de Geschiedenis (KU Leuven) 140 uren als stagiair bij CAG. Lukas zijn taak bestond grotendeels uit de beschrijving van de collectie koffie van Delhaize en Douwe Egberts en het verzorgen van een themaverhaal voor de website, gebaseerd op zijn masterthesis over de waternoodsramp van 1953.

3.4 Huisvesting

Het Centrum Agrarische Geschiedenis is sinds 2008 gevestigd in het Atrechtcollege van de KU Leuven, waar elke medewerker een kantoor tot zijn/haar beschikking heeft. Het centrum kan ook steeds beroep doen op de faciliteiten (zoals logistiek, archief, bibliotheek, ICTS) van de universiteit. Wegens de aanbevelingen van de overheid ter bestrijding van de corona-epidemie, werd ook in 2021 veelal van thuis uit gewerkt.

CAG huurt daarnaast sinds 1 januari 2018 een loodsencomplex/depot in Zwevezele (Wingene) waar de Collectie Bulskampveld is ondergebracht.

4 Dienstverlenende rol

4.1 CAG brengt het agrarisch erfgoed verder in kaart en ondersteunt de erfgoedgemeenschap bij het registreren, participatief documenteren en waarderen (SD 1)

4.1.1 Het algemeen overzicht van het agrarisch erfgoed, en de bijhorende erfgoedgemeenschap en expertise wordt uitgebreid. Nieuwe thema's worden prioritair in kaart gebracht en de bestaande gegevens worden up-to-date gehouden

CAG ging ook in 2021 verder actief en met een brede blik op zoek naar nieuw, minder gekend agrarisch erfgoed, actoren en externe expertise**.** Daarnaast werd ook vaak op vraag van een collectiebeheerder een bezoek gebracht aan een collectie. Tenslotte werden ook collectiebezoeken gepland in functie van specifieke thema's en projecten, die in 2021 aan bod kwamen.

Bij de jaarlijkse algemene update van het collectie-overzicht op de website, waarop telkens alle adresgegevens worden gecontroleerd en zo nodig aangepast, opgeheven collecties uit de lijst worden verwijderd en nieuwe worden opgenomen, werden voor het eerst ook acht instellingen opgenomen met relevante *archivalische* (deel)collecties binnen het themaveld landbouw, voeding en landelijk leven. Bij volgende updates zal de lijst verder worden uitgebreid.

Samen met ETWIE werkte CAG in 2021 een veldtekening uit van het kunstmesterfgoed. Daarbij werd zowel gezocht naar erfgoed van de productie van kunstmest als naar het erfgoed van het gebruik ervan. Bedrijfsarchief, fotomateriaal, reclamemateriaal, documentair materiaal, eigentijdse literatuur, objecten en onroerend erfgoed werden in kaart gebracht. De resultaten werden gebundeld in een publicatie die begin 2022 digitaal zal verschijnen. Die publicatie biedt naast een erfgoedbalans ook een onderzoeksbalans en een historisch overzicht van productie en gebruik van kunstmest in Vlaanderen voor de periode van ca. 1850 tot 1960.

Daarnaast werd in het kader van het voortraject van het koepelproject MOES-tuin in het najaar van 2021 een longlist gemaakt met bewaarplaatsen van archieven, documentair materiaal, objecten en literatuur. Met deze longlist wordt in 2022 verder aan de slag gegaan.

Overzicht collectiebezoeken 2021

Op vraag van collectiebeheerder				
Nr.	**Collectie**	**Plaats**	**Meer info**	**Datum**
1	Collectie De Nil	Berlare	Kennismaking	05/02
2	Hof ter Stokere	Merksplas	Advies/hulp bij opstart registratie i.k.v. project Goei Gerief	15/06

3	Gemeentelijke collectie	Herenthout	Advies registratie/waardering op vraag van erfgoedcel Kempens Karakter	16/06
4	Collectie De Bie	Nieuwmoer	Opmaak planning en aanpak registratie op vraag van erfgoedcel Voorkempen	01/09
5	Molenkring	Zandhoven	Advies/hulp bij opstart registratie op vraag van erfgoedcel Noorderkempen	22/09
6	Openluchtmuseum Bachten de Kupe	Izenberge	Op vraag van DVV Westhoek	06/10
7	Collectie Vandermoeren	Ravels	Kennismaking	07/10
8	Collectie Allemeersch	Zedelgem	Kennismaking	19/10
9	't Grom	Sint-Katelijne-Waver	Bespreking aanpak deelcollectie	13/10
10	Collectie d'Haeyere	Geel	Bespreking aanpak toekomst	09/11
11	Collectie Lauwereys	Leuven	Herbestemming	09/11
12	Collectie Liesenborghs	Mechelen	Kennismaking	19/11
13	Bachten de Kupe	Izenberge	Bespreking aanpak toekomst, uitwerking project	26/11
Werkveld archief, bibliotheek en documentaire collecties				
14	MOT	Grimbergen	collectie kunstmestbrochures i.k.v. veldtekening kunstmest	02/03
15	Stadsarchief Leuven	Leuven	Collectiebezoek i.k.v. veldtekening kunstmest	20/04
16	Koninklijke Maatschappij van het Belgisch Trekpaard (KMBT)	Pamel	RE-org traject i.s.m. Zender	06/07
17	Loois Archief en Documentatiecentrum	Tessenderlo	Collectiebezoek i.k.v. veldtekening kunstmest	20/09
18	Rijksarchief Brussel	Brussel	Collectie Oorlogsschadedossiers i.k.v. veldtekening kunstmest	07/09
19	Belfertil	Brussel	Collectiebezoek i.k.v. veldtekening kunstmest	04/05
20	Bibliotheek Boerenbond	Leuven	Bespreking aanpak toekomst	14/06, 08/11
21	Bibliotheek Boerenbond en KADOC	Leuven	Collectie ledenbladen Boerenbond i.k.v. digitalisering	12-14/07
Project Wagenmakerij in Vlaanderen				
22	Willy Loenders	Eksel	Authentieke wagenmakerij	18/09

4.1.2 Geselecteerde (deel)collecties en objecten, documentair en immaterieel erfgoed worden in detail geregistreerd en (participatief) gedocumenteerd

CAG heeft de registratie, waardering en museale herbestemming van de landbouwcollectie van het Hoevemuseum in Moorsele bij Kortrijk in 2019 en 2020 uitgevoerd. Tijdens een slotoverleg op 3 februari 2021 werden de mogelijkheden besproken voor de afronding van het verdere herbestemmingstraject. De eigenaar heeft dat zelf in handen genomen, onder meer door de inrichting van enkele kijk- en koopdagen.

De kerncollectie (focus graan en molenarij) van de Molenkring in Zandhoven werd in het najaar van 2021 geregistreerd. Het initiatief ging uit van de erfgoedcel Voorkempen. CAG werd gevraagd om ondersteuning te bieden. Behalve enkele digitale overlegmomenten resulteerde dat ook in een praktische begeleiding op 12 oktober. In de loop van 2022 wordt het traject verdergezet met de inhoudelijke stoffering van de beschreven data, de waardering van de collectie en de herbestemming van de objecten die buiten de kerncollectie vallen.

Op vraag van de dienstverlenende vereniging (DVV) 'Westhoek', een intergemeentelijke samenwerkingsverband van 16 gemeenten in Zuid-West-Vlaanderen, werd op 18 en 26 november overlegd hoe de registratie van het openluchtmuseum Bachten de Kupe in Izenberge kan worden aangepakt. CAG werkte een projectplan uit, dat niet alleen de registratie en waardering, maar ook de verdere ontwikkeling van de site voor ogen had. In samenwerking met de gemeente Alveringem wordt bekeken welke projectsubsidies hiervoor eventueel mogelijk zijn.

CAG heeft in deze beleidsperiode expliciet aandacht voor de verbinding van materieel en immaterieel erfgoed. Op vraag van en samen met de betrokken erfgoedgemeenschappen stippelen we steeds een advies en traject op maat uit. Zo begeleidt CAG sinds de zomer van 2021 samen met Erfgoedcel Pajottenland en Zennevallei (nu Zender) de registratie van de archief- en museale collectie van de Koninklijke Maatschappij van het Belgisch Trekpaard.

CAG begeleidt sinds 2018 ook enkele beurstrajecten voor het doorgeven van vakmanschap in een meester-leerling-traject. De nog lopende trajecten werden in 2021 verder opgevolgd en sporadisch gevraagd een update te geven voor de blog ‘Volg vakmanschap’ op onze website www.cagnet.be. Verder begeleidde CAG zeven nieuwe aanvragen waarvan drie werden goedgekeurd.

In 2021 presenteerde CAG op het online AIMA-congres de resultaten, ervaringen en bevindingen van de documentaire filmpjes die werden gemaakt van drie trekpaardentechnieken in het kader van het PDPOIII-project ‘Brabants trekpaard, samen erfgoed een toekomst geven’ (2018-2019). De online presentatie is te herbekijken via: AIMA2021 8.4 CHANTAL BISSCHOP.

In 2021 digitaliseerde CAG de collectie van ca. 580 agrarische postkaarten van voormalig voorzitter van CAG Vic Goedseels. Ze werden tegelijk summier geregistreerd in Excel. Studenten van de opleiding Culturele Studies (KU Leuven) zijn sinds het najaar van 2021 aan de slag met een selectie van de kaarten om deze zowel volledig te beschrijven als om ze te ontsluiten in het kader van een publieksgerichte opdracht.

CAG is ook partner in het project Focus Vakmanschap van Bokrijk | Vakmanschap & Erfgoed, dat inzet op het ondersteunen van erfgoedgemeenschappen en vaklui in het borgen van hun vakmanschap en het delen en activeren ervan (zie 6.5).

—

4.1.3 CAG zet verdere stappen in het maken van een thesaurus voor landbouw en voeding

In het najaar van 2021 werden afspraken gemaakt met het Stadsmuseum Lokeren voor de start in het voorjaar van 2022 van een al langer gepland thesaurustraject 'Slagersmateriaal'. Met het Bakkerijmuseum Veurne werden rond het geplande thesaurustraject 'bakkerijobjecten' eenzelfde afspraken gemaakt, zij het dan voor het najaar van 2022. Er werd ook contact opgenomen met de Nederlandstalige redactie van de AAT (Arts and Architecture Thesaurus) om naar de toekomst toe zo efficiënt mogelijk nieuwe termen aan te brengen. In kader van de werking rond de Collectie Bulskampveld werd eind 2021 een thesaurustraject rond 'wagenmakerij' opgestart (zie ook 5.2.1.1).

4.1.4 CAG waardeert in samenwerking met collectiebeheerders en de erfgoedgemeenschap meerdere collecties. Experiment en participatie verrijken de methodologie en werkwijze

Op vraag van Museum M in Leuven heeft CAG op 14 oktober de kleine deelcollectie landbouw en ambachtelijk materiaal gewaardeerd. Specifiek werd bekeken welke stukken eventueel konden worden herbestemd.

De gemeente Nazareth heeft recent werk gemaakt van de registratie van een vrij uitgebreide heemkundige collectie, met een flink aandeel landbouw en voeding. CAG werd gevraagd om hen te begeleiden in het registratietraject, vooral voor de inhoudelijke invulling en het aansluitende waarderingstraject. Op 16 november werd overlegd voor de verdere concrete aanpak die in 2022 zijn beslag gaat krijgen.

Op initiatief van de erfgoedcel Voorkempen werd de kerncollectie van de Molenkring in Zandhoven geregistreerd met begeleiding van CAG. Het vervolgtraject moet resulteren in een inhoudelijke verdieping van die registratie en vooral ook een waardering met de rechtstreekse betrokkenen. In functie hiervan werd op 22 en 30 november overleg gepleegd met de diverse partners.

Op 16 november was er een verkennend overleg tussen het Fruitbelevingscentrum Borgloon en CAG waar een verdiepende registratie, waardering en actualisering van de collectie aan bod kwamen. De bedoeling is om in de loop van 2022 te starten met de aanwerving van een deeltijdse projectmedewerker.

Binnen verschillende erfgoedzorgtrajecten (broodcultuur, Sint-Antoniusvieringen, jachthoornblazen op Fürst-Pless en Parfoce hoorn, Paardenprocessie van Hakendover) werden alle elementen uit de waarderingstool voor immaterieel cultureel erfgoed in meer of mindere mate, vaak impliciet, toegepast tijdens specifieke sessies verschillende bijeenkomsten met de betrokken.

4.1.5 *Erfgoedgemeenschappen worden via de ontwikkeling en uitwisseling van expertise, (digitale) hulpinstrumenten en vormingsacties geïnspireerd en begeleid om zelf te herkennen en verzamelen*

CAG zet op verschillende manieren in op deling en uitwisseling van zijn ervaring, expertise en waar mogelijk ook die van anderen. Naast plaatsbezoeken en overleg, zetten we ook in op het delen van concrete hulpinstrumenten die op onze website worden aangeboden, via de Kennisbank, Beeldbank, maar ook via het overzicht van onze diensten (zie ook 4.5.1). De pagina met bijhorende handleidingen over het participatief en audiovisueel documenteren van agrarisch erfgoed werd in 2021 verder aangevuld.

CAG verleent op vraag van collectiebeheerders en erfgoedgemeenschappen advies en ondersteuning bij registratie-, waarderings- en herbestemmingsprojecten, en speelt ook in op plotse noden. Telkens weer is het een expliciet doel van CAG om de expertise die in de loop der jaren werd opgebouwd inzake registratie en waardering te delen met de betrokken partners. Elk traject wordt in nauw overleg met de collectiebeheerder uitgewerkt zodat naar de toekomst toe elk museum voldoende gewapend is om nieuwe, gelijkaardige trajecten in belangrijke mate zelf te realiseren.

In 2021 nam CAG contact op met alle betrokkenen van het traject Onderwijscollecties om hen te wijzen op de vormingsreeks rond schoolerfgoed van het project Slimerfgoed en om het thema van Erfgoeddag 2022 alvast aan te kondigen.

CAG heeft erfgoedcel Noorderkempen in 2021 ondersteund bij de praktische en inhoudelijke uitwerking van hun ambitieus erfgoedproject ‘Goei gerief’. Hiermee willen ze het roerende (werktuigen), onroerende (gebouwen en landschapselementen) en immateriële (ambachten/technieken) agrarische erfgoed in de Noorderkempen in kaart brengen, digitaliseren en ontsluiten via publieksacties. CAG nam deel aan verscheidene overlegmomenten (24 februari, 31 mei en 15 juni) en heeft op 15 juni ook de concrete opstart van de registratie mee in goede banen geleid. Op die manier konden de projectmedewerker en de vrijwilligers efficiënt aan de slag in de daaropvolgende weken.

Ook op 12 oktober bij de opstart van de registratie van de kerncollectie van de Molenkring in Zandhoven op initiatief van erfgoedcel Voorkempen was CAG aanwezig. De fysieke aanwezigheid met de mogelijkheid om diverse valkuilen en best practices mee te geven wordt steeds weer als een meerwaarde beschouwd.

Felixart, de museumsite in Drogenbos waar voorheen boer-schilder Felix De Boeck leefde en werkte, contacteerde CAG voor duiding en inhoudelijke ondersteuning van de agrarische en ambachtelijke collectie. Na een fysiek bezoek in 2020 volgden nog enkele overlegmomenten in het voorjaar van 2021 (11 en 12 februari en 19 maart).

4.2 CAG stimuleert en adviseert collectiebeheerders en immaterieel-erfgoedgemeenschappen in het behouden en borgen van hun erfgoed (SD 2)

4.2.1 CAG stimuleert de samenwerking tussen beheerders van agrarisch erfgoed. Op het vlak van collectiebeheer, afstemming en mobiliteit worden afspraken gemaakt

Zoals hierboven vermeld, werd op 21 december een collectie-overleg roerend erfgoed gehouden waar concrete sporen van onderzoek en erfgoedbeheer werden uitgetekend (zie 3.2.4.1).

Voor een collectie-overleg binnen het veld van archieven, bibliotheken en documentaire collecties werd in 2021 geopteerd voor een thematisch overleg over collecties kookboeken en culinaire tijdschriften. CAG contacteerde de voornaamste spelers uit het veld. Dit overleg gaat van start in februari 2022 (zie 3.2.4.1).

Voor de archiefcollectie van Pierre Romeyer die CAG inventariseerde, werd op vraag van de familie een nieuw onderkomen gezocht. Het Rijksarchief Beveren is principieel bereid het archief als een schenking op te nemen. De familie beraadt zich over de voorwaarden.

4.2.2 CAG onderzoekt de noden en opportuniteiten inzake bewaarbeleid en depotwerking in zijn erfgoedgemeenschap en maakt een masterplan waarin de rol van CAG inzake collectiebeheer wordt onderzocht

In functie van de volgende beleidsperiode en de positionering van CAG in het erfgoedveld, werden intern enkele brainstormsessies georganiseerd waarin de rol van CAG als collectiebeheerder aan bod kwam. Wanneer in 2022 de voorbereidingen voor een nieuw beleidsplan worden opgestart, wordt opnieuw aan de slag gegaan met de uitgewerkte scenario's.

4.2.3 CAG bouwt de werking rond zijn vakbibliotheek verder uit

Er werden in 2021 geen nieuwe aanwinsten verwerkt voor de bibliotheek. De coronasituatie liet niet toe om dit van thuis uit vlot te organiseren. Bedoeling is wel om hier in het voorjaar van 2022 werk van te maken. Ook het aantal externe bezoekers bleef logischerwijze beperkt tot enkele lezers.

4.2.4 CAG stimuleert het borgen van immaterieel erfgoed van Natuur en Universum via de coördinatie van het Domein 4-overleg en erfgoedzorgtrajecten

Het Domein 4-Overleg kwam in 2021 digitaal samen op 7 december met 27 deelnemers. Diverse presentaties over (toekomstige) ICE-projecten en thema's zorgden voor veel vragen en een uitgebreide uitwisseling van opmerkingen en tips tussen de aanwezigen (zie 3.2.4.2).

CAG begeleidt en ontwikkelt binnen de subdomeinen **'mens en voeding', 'mens en dier' en 'mens en landschap'** verschillende erfgoedzorgtrajecten. Deze verlopen telkens op vraag en op maat van de betrokken erfgoedgemeenschappen.

Lopende erfgoedzorgtrajecten richting Inventaris Vlaanderen:

- Broodcultuur (i.s.m. Bakkerijmuseum Veurne): er wordt voor dit traject toegewerkt naar een indiening in maart 2023.
- Sint-Antoniusvieringen (i.s.m. Histories en Parcum): er wordt voor dit traject toegewerkt naar een indiening in oktober 2022.
- Tabaksteelt (i.s.m. Erfgoed Zuidwest): er wordt voor dit traject toegewerkt naar een indiening in 2023.
- Paardenprocessie Hakendover (i.s.m. Histories en Parcum): er wordt voor dit traject toegewerkt naar een indiening in maart 2022.
- Jachthoornblazen op Fürst-Pless en Parforce hoorn (i.s.m. Cemper): er wordt voor dit traject toegewerkt naar een indiening in maart 2023.
- Pirobakken (i.s.m. Erfgoed Zuidwest): er wordt in dit traject eerst gefocust op het documenteren van de erfgoedpraktijk in het najaar van 2022.

Daarnaast bleef CAG zoals steeds ondersteuning op maat aanbieden van elementen die reeds op de Inventaris staan. In oktober 2021 moesten deze inventariselementen een tweejaarlijkse rapportage indienen, een ideaal moment om een evaluatie van de borging van de afgelopen jaren te maken en vooruit te kijken naar de toekomst. CAG bood hiervoor de nodige ondersteuning voor o.m. de volgende elementen: biercultuur, trekpaardencultuur, Pikkeling, het telen van grondwitloof, Floraliën Gent, frietkotcultuur …

Eind 2021 diende België ook zijn voortgangsrapport in bij UNESCO over het werk van ons land rond immaterieel erfgoed. Voor Vlaanderen werd dit omvangrijke rapport voorbereid door het Departement Cultuur, Jeugd en Media van de Vlaamse overheid en Werkplaats immaterieel erfgoed. CAG gaf uitgebreid input voor dit rapport tijdens de vele gesprekken, rondetafels en bevragingen die daarvoor werden georganiseerd: 27 mei, 3 juni, 16 juni, 22 juni, 5 juli en 19 augustus.

In 2022 heeft Vlaanderen de kans om namens België een kandidaat voor te dragen voor een UNESCO-erkenning van immaterieel cultureel erfgoed. Hiertoe lanceerde het departement CJM begin 2021 een oproep naar geschikte kandidaten. CAG begeleidde de erfgoedgemeenschappen van de frietkotcultuur, de grondwitloofteelt en de Floraliën Gent (samen met Histories) in de opmaak van hun kandidaturen. Uit de acht ingediende kandidaturen koos de minister op basis van het advies van een expertencommissie uiteindelijk voor de Geelse Gezinsverpleging en Sint-Dimpnaverering als Vlaamse immaterieel erfgoed-voordracht voor het Register van Goede Borgingspraktijken van UNESCO in 2022.

2021 was ook een intensief jaar voor het Europese netwerk rond traditionele weidebevloeiing. De voorbereiding voor het multinationale dossier *Traditional Irrigation in Europe: technique, knowledge and organisation* voor de Representatieve Lijst van het immaterieel cultureel erfgoed van de mensheid van UNESCO kwam op kruissnelheid. Het afgelopen jaar werkte CAG samen met de verschillende erfgoedgemeenschappen en UNESCO immaterieel erfgoedexperten. Via maandelijkse online workshops werden de verschillende delen van het dossier participatief vormgegeven. Telkens werd er gestreefd naar maximale open dialoog en uitwisseling van ideeën. Tussendoor werd in nationale (online) werkgroepen verder gewerkt en maakte een *editorial group* werk van de teksten voor het dossier zelf. Van 8 tot 11 oktober 2021 trok CAG naar Zams in Tirol (Oostenrijk) voor een fysieke conferentie rond traditionele weidebevloeiing in Europa. Daar werden toekomstige borgingsacties geformuleerd, plannen voor de toekomst gesmeed, verdere afspraken gemaakt voor de afwerking van het dossier en traditionele graslandbevloeiing op een Oostenrijkse bergflank gedemonstreerd en gefilmd. Het aanvraagdossier zal in maart 2022 bij UNESCO worden ingediend.

Binnen het subdomein 'Mens en dier' vervulde CAG zijn rol als aanspreekpunt rond immaterieel erfgoed en dieren met specifieke aandacht voor het aspect dierenwelzijn. Op 6 december begeleidde CAG een online workshop rond ICE en dieren voor de erfgoedggemeenschap rond de Paardenprocessie van Hakendover. Er werd geregeld ondersteuning geboden bij vragen van de erfgoedgemeenschap rond de valkerij. CAG zetelde in de jury voor de masterproef 'Dierenwelzijn en het globale erfgoedbeleid' van Melisa Ventriglia Universiteit Antwerpen. Ook internationaal werden ervaringen rond ICE en dieren uitgewisseld, bv. met het KIEN in Nederland en de Oostenrijkse UNESCO Commissie.

In oktober 2021 werd een internationaal erfgoedproject 'Water en land. Immaterieel erfgoed en duurzame ontwikkeling' aangevraagd bij de Vlaamse overheid. Bij goedkeuring van dit driejarig project zullen CAG en het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland (KIEN) samenwerken met erfgoedgemeenschappen en begeleiding bieden in het borgen van ICE-praktijken met kansen voor ecologische duurzaamheid (klimaat en biodiversiteit).

4.2.5 CAG ontwikkelt een eigen visie inzake digitalisering en realiseert een duurzame omgang met gedigitaliseerd en born digital agrarisch erfgoed

Na de overstap van Omeka naar Omeka S voor de nieuwe websiteomgeving van www.cagnet.be en www.bulskampveld.be in 2020, werd in 2021 verder gewerkt met deze nieuwe CMS voor de valorisatie en ontsluiting van de digitale culturele content van landbouw, voeding en landelijk leven, verzameld en beschreven in kader van de project- en basiswerking van CAG.

Al het digitaal materiaal (beelden, films, interviews…), zowel gedigitaliseerd als digital born, werd ook in 2021 veilig en gestructureerd bewaard in de netwerkinfrastructuur van KU Leuven (dagelijkse back-up). Naast het volledige beeldarchief betreft dit ook de mappenstructuur (digitaal archief) van de organisatie. Er werd op geregelde basis afgestemd met de ICTS-dienst van de KU Leuven voor goed beheer en vlotte toegang tot deze netwerkschijven tijdens telewerk. In 2021 werd wegens de coronamaatregelen één keer een extra back-up gemaakt op een externe harde schijf, in plaats van halfjaarlijks.

Het digitale beeldmateriaal en bijhorende metadata die ontsloten zijn in de CAG-databank en Omeka S werden blijvend opgeslagen in het duurzame e-depot Teneo, een opslagsysteem voorzien door LIBIS, de serviceprovider van CAG. Met de vernieuwing van de website zou ook overgestapt worden naar een nieuw systeem en viewer om beeldmateriaal in detail te bekijken via de website, het 'International Image Interoperability Framework' (IIIF) in de Mirador viewer. De definitieve overstap naar de Mirador viewer werd voorzien in 2021 in kader van de digitalisering van de ledenbladen van de Boerenbond. Omdat dit initiatief uiteindelijk niet van start is gegaan in 2021, is de voorziene timing verzet naar 2022.

Het voorstel voor de digitalisering van het tijdschrift De Boer werd in 2021 op vraag van de Boerenbond uitgebreid naar meerdere ledenbladen. De aanpak van digitalisering en ontsluiting blijft daarbij onveranderd, maar wordt vanwege het grote aantal verspreid over drie jaar. We hopen met dit initiatief daadwerkelijk te kunnen starten in 2022.

In 2021 werd er verder gewerkt aan de nota digitale strategie, maar vanwege de vele ontwikkelingen in het veld van digitalisering was deze niet klaar om voor te leggen aan de Algemene Vergadering. Er werd contact opgenomen met experten van meemoo voor een begeleidingstraject omtrent digitale strategie voor een structurele aanpak.

4.3 CAG verwerft via onderzoek nieuwe kennis en expertise en wisselt deze uit met de erfgoedgemeenschap (SD 3)

4.3.1 Erfgoedonderzoek draagt bij tot de uitbouw van de eigen expertise

Erfgoedonderzoek is een belangrijke pijler binnen de basiswerking van CAG. Zo werd bijvoorbeeld in 2020 een project opgestart rond de grote boerenbetoging van 23 maart 1971. In 2021 was het 50 jaar geleden dat 100.000 Belgische landbouwers en hun collega's uit de andere lidstaten van de EEG in Brussel betoogden tegen de hervormingsplannen van Europees landbouwcommissaris Sicco Mansholt. Deze betoging heeft ondertussen een plaats gekregen in het collectieve geheugen, zeker bij oudere generaties landbouwers. Ze staat onder meer symbool voor de continue zoektocht van beleidsmakers naar een performante landbouwpolitiek en voor de mobilisatiekracht van de boerenorganisaties. CAG en het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) grepen in 2020 en 2021 deze 50ste verjaardag aan om de betekenis van de boerenbetoging voor het eerst diepgaand te onderzoeken, door zowel archieven en bibliotheken in te duiken als organisatoren en deelnemers te interviewen. Tegelijk wilden we reflecteren over het verleden en de toekomst van het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.
Het onderzoek uit 2020 werd in de eerste maanden van 2021 afgerond en verder vervolledigd met de opname van enkele interviews die gebruikt werden in het driedelige publieksluik van dit onderzoeksproject (zie ook 4.3.2 & 7.2.3).

De veldtekening over kunstmesterfgoed vergrootte de expertise die al bestond binnen CAG over de productie en het gebruik van kunstmest. De digitale publicatie die er de neerslag van vormt, zal worden aangeboden op cagnet.be (zie ook 4.1.1).

Ook het erfgoedonderzoek uit de projectenwerking (zie hoofdstuk 6) zoals bijvoorbeeld het onderzoek naar 50 jaar Groene Kring, het onderzoek rond de hoeves en de wagenmakerij zorgt voor bijkomende expertise bij de staf- en projectmedewerkers.

4.3.1.1 Studiedagen, vormings- en inspiratiemomenten

Alle medewerkers van CAG krijgen voldoende tijd om externe bijscholingen en vormingen te volgen, via studiedagen, workshops en specifieke vormingsmomenten. Hieronder volgt een overzicht van de gevolgde studiedagen en vormingscursussen in 2021 en dit in chronologische volgorde:

- 7 januari: IAMHIST online masterclass on media & history, Sven Lefèvre
- 13 januari: BBC Environment Colloquium – Rober Grosz, Der Marshall Plan. Eine Bedingung der Möglichkeit der „Großen Beschleunigung" in Westeuropa?, Sven Lefèvre
- 14 januari: Webinar Online tentoonstellen, FARO, Femke Paulussen
- 11 maart: Webinar Dag van de cultuureducatie, Departement CJM i.s.m. FARO, Femke Paulussen
- 12 maart: Online masterclass 'je inbox de baas', Unclouded, Chantal Bisschop
- 12 maart: Webinar Erfgoed en de vier elementen: lucht, Erfgoedlabo Leuven, Brecht Demasure

- 23 maart: Webinar Geen boer op het veld, 50 jaar Boerenbetoging, CAG-ILVO, Sven Lefèvre, Femke Paulussen, Yves Segers, Bert Woestenborghs
- 23 maart: Webinar Infosessie Erfgoeddag, FARO, Femke Paulussen
- 25 maart: Webinar Publiek 21, Departement CJM, Femke Paulussen
- 25 maart: Webinar Hemels zoet. Gebak en dessert, 1500-2020, Bakkerijmuseum Veurne, Femke Paulussen
- 26 maart: ICAG-seminarie Lenno Munnikes, 'Simpel, snel en goedkoop. Eenvoudig buitenshuis eten in Amsterdam (1880-1980)', Laura Danckaert, Brecht Demasure, Greet Draye, Sven Lefèvre, Diantha Osseweijer, Femke Paulussen, Yves Segers
- 20 april: Week van het Toerisme, culinair erfgoed, online conferentie van Toerisme Vlaanderen, Chantal Bisschop
- 23 april: Webinar European Youth And Heritage, UNESCO, Laura Danckaert
- 30 april: Matchmaking Day, online conferentie, Bokrijk | Vakmanschap & Erfgoed, Chantal Bisschop, Laura Danckaert
- 17 mei: ICAG-seminarie Piet Clement, 'Agrarische ontwikkeling in Belgisch Congo. Van subsistentie- naar commerciële landbouw?', Brecht Demasure, Sven Lefèvre, Diantha Osseweijer, Yves Segers, Bert Woestenborghs
- 18 en 25 mei: Opleiding verbindende communicatie, Dialoogplus, Atrechtcollege Leuven, Chantal Bisschop, Laura Danckaert, Brecht Demasure, Greet Draye, Griet Frère, Kristel Janssens, Sven Lefèvre, Diantha Osseweijer, Femke Paulussen, Yves Segers, Bert Woestenborghs
- 9 juni: Webinar Terug naar de werkvloer na corona. Hoe pak je dat aan?, Acerta, Kristel Janssens
- 12 juli: Webinar Vervolgopleiding EIP, KU Leuven, Femke Paulussen
- 13 juli: Werkbezoek Kolleksjesintrum Fryslan Leeuwarden, Erfgoedlabo Leuven, Brecht Demasure
- 12 augustus: Werkbezoek Depot Ghelamco Gent, Erfgoedlabo Leuven, Brecht Demasure
- 26 augustus: EHBO bijscholing, KU Leuven, Kristel Janssens
- 2 september: Biocultural Heritage in the UK - Report Launch, Inherit. The Institute for Heritage and Sustainable Human Development, webinar, Laura Danckaert
- 3 september: Studiedag Behoud en beheer van papier, Museum M, Greet Draye
- 3 september: Focusgroep erfgoededucatie LDR, FARO, Femke Paulussen
- 9 september: ICCROM Webinar – RE-ORG: a brighter future for your museum collections in storage, Brecht Demasure
- 10 september: Webinar Hybride werken, Acerta, Kristel Janssens
- 21 september: Studiedag waarderen en ontzamelen (FARO), MuZee, Oostende, Brecht Demasure, Bert Woestenborghs
- 21 september: Webinar Veldtekening cultuureducatie, Departement CJM, Femke Paulussen
- 24 september: slotconferentie ICE (in)begrepen, online conferentie, Werkplaats immaterieel erfgoed, Chantal Bisschop
- 14 oktober: UNESCO dag, Vlaamse UNESCO Commissie, Herman Teirlinckgebouw, Brussel, Chantal Bisschop
- 21 oktober: Werkbezoek CollectieCentrum Nederland Amersfoort, Erfgoedlabo Leuven, Brecht Demasure

- 28 oktober: Netwerkevent Erfgoedlabo, Auditorium Tweebronnen Leuven, Brecht Demasure, Femke Paulussen
- 9 november: Groei & Bloei, stad Mechelen, Laura Danckaert
- 10 november: Werkbezoek depot Museumstichting/MOMU (Katoen Natie) Kallo, Erfgoedlabo Leuven, Brecht Demasure
- 13 november: Studie- en trefdag Gidsen Midden-West-Vlaanderen, Stadlandschap West-Vlaamse Hart, Zwevezele, Brecht Demasure
- 15 november: Reflectiedag interne werking GEDL, Erfgoedlabo Leuven, Brecht Demasure
- 23 november: Webinar Het verhaal achter de zaden, VELT, Laura Danckaert
- 25 november: Webinar Van traditioneel museum naar toekomstgericht belevingscentrum, Herita, Brecht Demasure, Sven Lefèvre, Femke Paulussen
- 26 november: Vertelavond Landschapspark Bulskampveld, depot Bulskampveld Zwevezele, Brecht Demasure, Bert Woestenborghs
- 26 november: Kookboekensalon (Allard Pierson UvA), Greet Draye
- 29 november: ICAG-seminarie Marc De Loose, 'Allergenen', Chantal Bisschop, Brecht Demasure, Sven Lefèvre, Diantha Osseweijer, Femke Paulussen, Yves Segers
- 30 november: Groot Onderhoud, Marc Depaepe 'Onderwijs geschiedenis en schoolerfgoed', Greet Draye, Femke Paulussen
- 7 december: Webinar Participatory Archives: Within and Beyond the Archival Institution (meemoo & Cemper), Greet Draye, Diantha Osseweijer
- 14 december: webinar Boer&Beeld, Contactdag CAG, Chantal Bisschop, Laura Danckaert, Brecht Demasure, Greet Draye, Diantha Osseweijer, Femke Paulussen, Yves Segers, Bert Woestenborghs

Ook binnen de organisatie werd heel wat kenns en expertise uitgewisseld. Tijdens de maandelijkse teamvergaderingen werden regelmatig onderzoeksresultaten en ervaringen gedeeld en gepresenteerd. In 2021 werden volgende presentaties gehouden:

- januari: Project Wagenmakerij (Brecht Demasure en Griet Frère)
- maart: Project Boerenbetoging in Brussel (Chantal Bisschop en Laura Danckaert)
- april: Handleiding Participatief documenteren (Chantal Bisschop en Laura Danckaert)
- juni: Project 'Cinema Rural' (Sven Lefèvre)
- november: Presentatie werking Histories (externe spreker: Eva Wuyts)
- december: Project 50 jaar Groene Kring (Bert Woestenborghs)

4.3.2 CAG deelt onderzoeksresultaten en expertise met de eigen erfgoedgemeenschap en het brede publiek, onder meer via publicaties en vormingsactiviteiten, en stimuleert en faciliteert zo ook onderzoek door anderen

De website van CAG zet sterk in op het aanbod van de diensten van de organisatie aan de erfgoedgemeenschap. De online eerstelijnszorg en loketfunctie wordt in de verf gezet via diverse

onderdelen van de website. Elk teamlid heeft een eigen expertise opgebouwd en is rechtstreeks via de relevante pagina's per thema te contacteren via mail of telefoon. In 2021 ontving CAG weer meer dan 200 informatievragen, voornamelijk via mail en telefoon, over zeer uiteenlopende thema's binnen het werkveld landbouw, voeding en landelijk leven. Het betrof vragen over herbestemming of identificatie van objecten, expertise bij uiteenlopende onderzoeksvragen en vragen voor begeleiding van inventarisaties of borgingsacties. CAG engageerde zich om de binnengekomen vragen zo snel en zo accuraat mogelijk te beantwoorden en eventueel door te verwijzen naar informatiebronnen of andere collectiebeheerders, erfgoedzorgers of steunpunten.

Op de website van CAG wordt ook de nadruk gelegd op het online aanbod van hulpinstrumenten. Zowel via de homepage als op de pagina's van de Kennisbank, Beeldbank en Collecties worden bezoekers diverse online hulpbronnen aangereikt om hun onderzoek naar de geschiedenis en het erfgoed van landbouw, voeding en landelijk leven te ondersteunen en verder te zetten. Zie voor meer details over deze hulpinstrumenten 4.5.1.

Naast de website, deelt CAG via lezingen, seminaries, podcasts, webinars, expo's en specifieke vormings- en publieksactiviteiten haar onderzoeksresultaten met een zo breed mogelijk publiek. De vormings- en publieksactiviteiten komen aan bod onder 4.5.2 en voor een overzicht van lezingen en publicaties verwijzen we respectievelijk naar hoofdstuk 7 en 8.

4.4 CAG ontwikkelt zich via overleg, samenwerking en netwerking verder tot knooppunt van/voor de erfgoedgemeenschap (SD 4)

4.4.1 CAG stemt zijn eigen werking af met de erfgoedgemeenschap

CAG organiseerde in december 2021 het eerste collectie-overleg roerend erfgoed landbouw en voeding. Het collectie-overleg binnen het veld van archieven, bibliotheken en documentaire collecties werd in 2021 voorbereid. Er werd geopteerd voor een thematisch overleg over collecties kookboeken en culinaire tijdschriften (zie 3.2.4.1).

CAG maakt deel uit van de collegagroep 'Herbestemmen' (op initiatief van FARO) waar met een dertigtal museale partners uit het erfgoedveld wordt gewerkt naar een draaiboek voor de herbestemming van museale collecties in Vlaanderen. Daarbij komen bv. juridische aspecten aan bod, maar wordt ook gewerkt rond collectieprofielen in een subwerkgroep. Concreet resulteerde dit bv. in de collectiematrix die ook tijdens het CAG collectie-overleg roerend erfgoed werd besproken. De collegagroep herbestemmen vond plaats op 10 februari, 28 april, 23 juni, 23 november en 14 december. Daarnaast maakt CAG ook deel uit van de collegagroep 'Behoud en beheer van bibliotheekerfgoed' (FARO). De collegagroep kwam op 16 maart, 17 juni en 26 oktober samen. Het netwerk vergroot de expertise rond behoud en beheer van papieren collecties en zorgt voor waardevolle contacten in de sector. De stuurgroep van het Netwerk Bedrijfserfgoed kwam als gevolg van corona slechts een keer digitaal samen, op 29 maart. CAG en ETWIE gaven er een stand van zaken over de veldtekening kunstmest.

Jaarlijks organiseert CAG een Domein 4-Overleg (zie ook 3.2.4.2). CAG neemt daarnaast ook actief deel aan het Domeinnetwerk Immaterieel Cultureel Erfgoed dat minimaal tweemaal per jaar bijeenkomt en stemt zijn ICE-werking af met de leden. In 2021 kwam het domeinnetwerk digitaal samen op 18 maart en op 3 december. Het jaarlijkse overleg tussen CAG en het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie – Dienst Dierenwelzijn vond plaats op 21 september.

CAG is lid van de Deelraad Erfgoed van de stad Leuven en engageert zich volop in het Erfgoedlabo Leuven. Medewerkers zijn lid van de verschillende werkgroepen, onder meer 'erfgoeddepot', 'digitaal atelier', 'presenteren, programmeren & participeren' en 'kennisopbouw & expertisedeling'.

CAG nam in 2021 deel aan de focusgroep erfgoededucatie die door FARO werd ingericht voor de landelijke dienstverlenende rollen. Dit overleg vond plaats op 3 september. De input werd verwerkt in het rapport *De educatieve werking in cultureel erfgoed: reflecties naar aanleiding van de Veldtekening cultuureducatie (FARO).*

CAG ontplooit in toenemende mate een internationale werking. Dat verloopt via een actieve deelname aan internationale netwerken zoals AIMA (International Association of Agricultural Museums), ERHFA (European Rural History Film Association) en EURHO (European Rural History Organisation). Ook met KIEN, het Nederlandse expertisecentrum voor immaterieel erfgoed, wordt structureel samengewerkt. Daarnaast is CAG ook betrokken bij de Vlaams-Nederlandse Dialoog & het netwerk Co-waarderen in en rond musea. Dat is een initiatief van FARO en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed waar wordt

gewerkt rond best practices in verband met participatief waarderen. Een eerste overlegmoment vond plaats op 8 juli waarna een vervolgtraject werd uitgetekend dat zich verder in 2022 zal ontplooien.

4.4.2 CAG ontwikkelt zich verder als knooppunt binnen het agrarisch erfgoedveld en realiseert ook samenwerking met personen en organisaties die erfgoed niet als kerntaak hebben

CAG zet zowel binnen zijn basiswerking als binnen zijn projectwerking sterk in op samenwerking met verschillende partners uit het brede veld van landbouw, voeding en landelijk leven. Ook aan organisaties en personen die erfgoed niet als kerntaak hebben, wordt getracht zo veel mogelijk een juiste erfgoedreflex mee te geven.

In 2021 pikte CAG de draad van de jaarlijkse **contactdag** weer op. Deze studiedag wil experten en geïnteresseerden uit het agrarisch erfgoedveld samenbrengen rond een bepaald thema. De aanpak en invulling van de contactdag werden op een corona-veilige manier aangepakt in het webinar Boer&Beeld (toelichting volgt onder 4.5.2 Jaarlijkse contactdag).

Hieronder een overzicht per medewerker van zijn/haar engagement als vertegenwoordiger van de agrarisch erfgoedgemeenschap in klankbord- en stuurgroepen van projecten en in bestuursorganen van andere organisaties, overheidscommissies...

Chantal Bisschop

- Voorzitter Beoordelingscommissie Regionale Dienstverlenende Rollen-VGC, Vlaamse Overheid
- Lid Deelraad Erfgoed Leuven
- Lid Domeinnetwerk Immaterieel Cultureel Erfgoed
- Lid Expertencommissie Immaterieel Cultureel Erfgoed, Vlaamse overheid
- Lid Experten Komité immaterielles Kulturerbe, Deutschsprachigen Gemeinschaft
- Lid pool experten voor Cultureel Erfgoed, Vlaamse overheid
- Lid raden en werkgroepen erfgoedzorgtrajecten: Frietkotraad, Trekpaardenraad, Hondenzwemmingsraad, Observatorium voor de verscheidenheid van de brouwkunst en haar waardering in België, werkgroep ICE traditionele weidebevloeiing Lommel, broodcultuurraad
- Lid stuurgroep ‘Schafttijd’ (initatiefnemer AMSAB-ISG)
- Lid stuurgroep ‘Wei of geen wei’ (initiatiefnemer stad Geraardsbergen)
- Lid planningsgroep ‘t Grom
- Lid Executive Commitee International Association of Agricultural Museums (AIMA)

Laura Danckaert

- Lid Domeinnetwerk Immaterieel Cultureel Erfgoed
- Lid werkgroepen erfgoedzorgtrajecten: Broodcultuurraad, werkgroep St-Antonius

Brecht Demasure

- Lid Algemene Vergadering Histories
- Lid pool experten voor Cultureel Erfgoed, Vlaamse overheid

- Lid adviesgroep Cultuur- en erfgoedplatform Bie, Midwest
- Lid atelier Collectiebeleid Erfgoedlabo Leuven

Greet Draye

- Lid stuurgroep Slimerfgoed
- Lid Netwerk Bedrijfserfgoed
- Lid van de pool van deskundigen voor de Expertencommissie Immaterieel Cultureel Erfgoed
- Lid collegagroep Behoud en beheer van bibliotheekcollecties FARO

Griet Frère

- Lid adviesgroep Buurten met Erfgoed

Diantha Osseweijer

- Lid Algemene Vergadering Groentemuseum ‘t Grom
- Lid Collegagroep Digitalisering Periodieken (FARO, meemoo en Vlaamse Erfgoedbibliotheken)
- Lid Gebruikersgroep cultureel erfgoed en auteursrecht FARO
- Lid Digitaal Atelier Erfgoedlabo Leuven
- Lid klankbordgroep Stokerijen als LOD (Stad Hasselt)

Femke Paulussen

- Lid Deelraad Erfgoed Leuven
- Lid atelier presenteren en programmeren, Erfgoedlabo Leuven
- Lid Voedsel- en Landbouwadviesraad Leuven

Sven Lefèvre

- Lid Editorial Board Video Essays in Rural History

Yves Segers

- Voorzitter Beoordelingscommissie Landelijke cultureel-erfgoedarchieven en bibliotheken, Vlaamse overheid
- Lid Adviescommissie Cultureel-erfgoed, Vlaamse overheid
- Lid pool experten voor Cultureel Erfgoed, Vlaamse overheid
- Lid directeurenoverleg landelijke dienstverlenende rollen
- Lid Algemene Vergadering Erfgoedlabo Leuven
- Lid Wetenschappelijk Comité Vlaams Architectuur Instituut
- Ondervoorzitter European Rural History Film Association (ERHFA)
- Co-promotor Comparative Rural History Network (CORN)
- Lid Management committee European Rural History Organisation (EURHO)
- Lid Executive Committee International Association of Agricultural Museums (AIMA)

Bert Woestenborghs

- Lid stuurgroep Registratie en waardering Hoevemuseum Kapelriegoed Moorsele (initiatiefnemer Erfgoed Zuidwest)
- Lid klankbordgroep ETWIE

- Lid pool experten voor Cultureel Erfgoed, Vlaamse overheid
- Lid collegagroep Herbestemmen (initiatiefnemer FARO)
- Lid stuurgroep Goei Gerief (initiatiefnemer erfgoedcel Noorderkempen)

4.5 CAG presenteert en valoriseert via publiekswerking en communicatie het agrarisch erfgoed (SD 5)

4.5.1 Het agrarisch erfgoed wordt digitaal ontsloten en gepresenteerd voor een breed publiek via de website van CAG en andere kanalen

Via de website www.cagnet.be wordt het agrarisch erfgoed op diverse manieren digitaal ontsloten en gepresenteerd. In de vorm van onder meer de online verhalen, beeldbank, filmdatabank, online bibliografie en het collectie-overzicht leert het brede publiek de geschiedenis en het erfgoed van landbouw, platteland en voeding beter kennen en biedt het de bezoeker de mogelijkheid om zelf onderzoek te doen op basis van de aangeboden informatie. In 2021 werd verder ingezet op de uitbouw en verfijning van de bestaande onderdelen van de website.

Elk jaar verschijnen er zes geïllustreerde online verhalen over een relevant of actueel onderwerp binnen het themaveld landbouw, voeding en landelijk leven. Deze verhalen worden geschreven door medewerkers van CAG, ICAG of externe experts. In 2021 werden de volgende verhalen gepubliceerd op www.cagnet.be/page/verhalen:

- Januari: 65 jaar Alma, de evolutie van een studentenrestaurant. Laura Danckaert (CAG). https://cagnet.be/page/65-jaar-studentenrestaurant-Alma.
- Maart: Geen boer op het veld! De boerenbetoging van 23 maart 1971. Laura Danckaert (CAG). https://cagnet.be/page/boeren-betoging-1971
- Mei: Herders in het Pajottenland. Van een vergeten traditie naar een nieuwe generatie. Johan Buytaert (De Kleine Expeditie). https://cagnet.be/page/herders-pajottenland
- Juli: Druiventeelt onder glas: meer dan 150 jaar traditie. Lynn Debecker (gemeente Overijse). https://cagnet.be/page/druiventeelt
- September: (Her)ontdek de verhalen van WOI. Brecht Demasure (CAG) https://cagnet.be/verhalen?q=eerste+wereldoorlog. Naar aanleiding van bewaring website 'Boter bij de vis'.
- November: Van boon naar kopje: koffie branden, -zetten en –drinken. Greet Draye (CAG). https://cagnet.be/page/van-boon-naar-kopje

Deze zes nieuwe verhalen werden in 2021 4059 keer bezocht, door 3937 unieke bezoekers. De verhalen blijven een van de best bezochte onderdelen van de website. In totaal stonden er eind 2021 93 verhalen online, goed voor 26.657 bezoeken waarvan 19.513 uniek. Bij elk verhaal werden ook nieuwe beelden aangeleverd door de auteurs, die beschreven werden in de CAG-databank en gepubliceerd in de publieke beeldbank. In totaal waren dit 149 beelden.

Naast de beelden voor de online verhalen, werden de volgende collecties en beelden geregistreerd in de CAG-databank, en deels ontsloten via de beeldbank op de website:

- Collectie koffiebranderij Stroobants. 118 records
- Collectie Delhaize: 32 records
- Collectie Douwe Egberts: 56 records

In totaal bevatte de CollectiveAccess databank eind 2021 14.849 beeldrecords. De publieke beeldbank op https://cagnet.be/page/beeldbank telde eind 2021 12.647 online raadpleegbare beelden, die onder voorwaarden in hoge resolutie aangevraagd kunnen worden. Deze voorwaarden worden aangeduid met het Rights Statement label. De beeldaanvragen worden behandeld door de stafmedewerker Erfgoedbank en digitalisering. In 2021 betrof het in totaal 203 beeldaanvragen, van een enkel beeld tot 10 à 20 beelden door één aanvrager. De aanvragen werden gedaan in kader van onderzoek, niet-commerciële of commerciële publicaties, tentoonstellingen of voor privédoeleinden. De beelden worden beschermd tegen kopiëren en worden online enkel in lage resolutie getoond, om misbruik van het materiaal te voorkomen.
Het aantal online raadpleegbare beelden is minder dan in 2020 (14.108). In 2021 werd een opruimbeweging ondernomen gericht op beelden van te lage kwaliteit (in kader van de overstap naar de Mirador viewer) en/of met onvoldoende beschrijving. Deze beelden werden tijdelijk of definitief offline gehaald. In 2021 werd de beeldbank 37.378 keer geraadpleegd door 28.604 unieke bezoekers.

De Cinema Rural Filmdatabank werd in 2021 aangevuld met diverse filmcollecties in België (zie ook 6.1). Eind 2021 telde de CollectiveAccess filmdatabank in totaal 1.322 filmrecords, waarvan 876 records publiek raadpleegbaar zijn in de Cinema Rural Filmdatabank. Van deze 876 records zijn er 166 met een online beschikbare versie van de film. In 2021 werd de filmdatabank 3.714 keer geraadpleegd door 2.773 unieke bezoekers.

Zowel de records in de beeldbank als de filmdatabank werden in 2021 verder verrijkt door middel van koppelingen met authority files via CollectiveAccess (met name Geonames, VIAF, Wikipedia, ODIS en IMDB). In 2021 werd een eerste deel beeld- en filmrecords verrijkt, waarbij vertrokken werd vanuit de gelinkte entiteitenrecords. De focus lag hierbij op de filmrecords. In totaal telde de CollectiveAccess entiteitendatabank eind 2021 het volgende aantal records:
- 3.392 persoonsrecords (1.131 historische, 2.261 actuele), waarvan 580 verrijkt.
- 2.523 instellingsrecords (830 historische, 1.693 actuele), waarvan 274 verrijkt.

De online bibliografie werd geüpdated in mei 2021. Het werd in 2021 1.725 keer geraadpleegd door 1.353 unieke bezoekers.

Het collectie-overzicht werd in november 2021 geactualiseerd (zie ook 4.1.1). In 2021 werd het collectie-overzicht 3.034 keer geraadpleegd door 2.203 unieke bezoekers.

4.5.2 CAG ontwikkelt een gevarieerde publiekswerking, met oog voor diverse doelgroepen

In 2021 hernam de publiekswerking van CAG zich stilaan na een periode waarin de coronacrisis voor annulaties en uitsluitend online activiteiten had gezorgd. Waar nodig werden in 2021 publieksactivteiten en initiatieven aangepast aan de geldende coronamaatregelen. Soms was het nodig weer over te schakelen op een digitaal verhaal, in andere gevallen kon een hybride of fysieke activiteit aangeboden worden.

Jaarlijks terugkerende publieksacties

Erfgoeddag

CAG presenteerde op Erfgoeddag de expo ‘Koffiestories. Een boon voor koffie-erfgoed' in de Wandelzaal van het historische stadhuis van Leuven. Deze expo opende op zaterdagavond als onderdeel van het avondprogramma van de Leuvense erfgoeddag en bleef nog tot 2 mei toegankelijk voor publiek. Aanvullend schreef en tekende vrijwilliger en Kathleen Boel een vertelling (*bedtimestory*) over de oorsprong van koffie op maat van kinderen. Haar tekeningen en verzen van Heksje Rosalie begeleiden dit geheel. Omwille van de geldende coronamaatregelen werd beslist om de fysieke vertelling te schrappen en werd in de plaats een verhalenbundel ontwikkeld die digitaal via de website ter beschikking werd gesteld. Wegens de geldende corona-maatregelen werd er een beperking op het aantal bezoekers opgelegd en diende er met inschrijvingen in tijdsblokken te worden gewerkt. Maar ondanks die maatregelen, konden toch meer dan 300 geïnteresseerden de expo smaken.

Leuven Boert

In 2021 nam CAG ook opnieuw deel aan het korte ketenevent op het Ladeuzeplein in Leuven, dat om en bij de 5.000 geïnteresseerden lokte. Op zaterdag 12 juni verzamelden landbouwers, streekproducenten en infostandjes om bezoekers te laten proeven van en informeren over lokale landbouwproductie. CAG was aanwezig met de expo ‘Tractor, een ronkend verhaal’ en presenteerde er audiovisueel erfgoed dat werd onderzocht binnen het project Cinema Rural. Beelden uit de verwerkende voedingsindustrie van Marie Thumas kon het Leuvense publiek wel smaken. Aanvullend werd ook de wandeling ‘Landbouw en platteland in de stad’ voorgesteld met een wandelkaart en historisch beeldmateriaal.

Openmonumentendag

CAG initieerde begin september twee activiteiten op Open Monumentendag 2021. Beide initiatieven kwamen voort uit de projectwerking rond Cinema Rural en stelden het audiovisuele erfgoed van landbouw & platteland centraal. In samenwerking met BIE en erfgoedcel TERF konden 265 bezoekers in Izegem genieten van een compilatie stil filmmateriaal over de landbouw in West-Vlaanderen in de jaren dertig in de oude cinemazaal Tijl. Dit alles onder begeleiding van pianomuziek.

Samen met Erfgoedcel Haspengouw, Regionaal Landschap Haspengouw & Voeren en Fruitbelevingscentrum Stroopfabriek in Borgloon werd een landschapswandeling rondom de abdijsite van Colen en de Kolenberg uitgewerkt in de Erfgoedapp. Wandelaars komen er meer te weten over de agrarische geschiedenis van Haspengouw en het Haspengouwse landschap aan de hand van fragmenten uit twee films over de regio. Op de dag zelf werden minstens 50 wandelaars geteld, maar het traject blijft uiteraard nog elke dag te bewandelen.

Koffiestories

Het publieksluik van het koepelproject Koffiestories liep in 2021 nog door. Concreet betekende dit dat de expo ‘Koffiestories. Een boon voor koffie-erfgoed' bleef reizen door Vlaanderen en dat in Plantentuin Meise de complementaire expo ‘Straffe Koffie’ (reeds gepland voor 2020 maar door renovatiewerken en coronacrisis herhaaldelijk uitgesteld) van start ging.

De reizende expo was te gast in het BELvue museum vanaf 10 oktober 2020. Door het sluiten van de expo in het najaar van 2020 omwille van een lockdown en dankzij het grote succes werd beslist de expo te verlengen tot en met 6 januari 2021. Vervolgens stond Erfgoeddag op het programma. De expo werd hiervoor opgesteld in de Wandelzaal van het historische stadhuis van Leuven (24 april – 2 mei). Vanaf 1 juli tot en met 3 oktober vormde de expo een onderdeel van het koffieparcours in Plantentuin Meise. De expo bracht het cultuur-historische verhaal bij de tentoonstelling Straffe Koffie die vooral inzoomde op de botanische kant van koffie. Van daar verhuisde de reizende expo naar het Snijders&Rockoxhuis waar hij een onderdeel vormde van de Cera Zuidreis. Cera Vennoten kregen een ruim aanbod aan culturele activiteiten aangeboden in Antwerpen. En speciaal voor de gelegenheid werd een luik aan de expo voorzien dat inzoomde op de koffieboeren die vandaag actief zijn. Maar de expo was ook toegankelijk voor het brede publiek op deze locatie. 'Koffiestories. Een boon voor koffie-erfgoed' zal er te zien zijn tot en met 6 maart 2022.

Met onze vrijwilligers 'de koffieneuzen' brachten we op 18 september een bezoek aan het koffieparcours en de expo Straffe Koffie in de Plantentuin. Deze overzichtstentoonstelling rond het botanische koffieverhaal opende op 1 juli en is te bezoeken tot eind april 2022.

ICAG-seminaries

Door de overschakeling van fysieke seminaries naar online webinars bereikten we met ver uiteenlopende thema's uit het brede veld van landbouw en voeding in 2021 weer een uiteenlopend en geïnteresseerd publiek:

- Donderdag 10 februari: dr. Rik Vercammen, 'Een oase in het midden van de Kempense Sahara. Landlopers en bedelaars in Belgische Rijksweldadigheidskolonies (1870-1930)' (34 deelnemers)
- Vrijdag 26 maart: drs. Lenno Munnikes, 'Simpel, snel en goedkoop. Eenvoudig buitenshuis eten in Amsterdam (1880-1980)' (25 deelnemers)
- Maandag 17 mei: Piet Clement, 'Agrarische ontwikkeling in Belgisch Congo: van subsistentie- naar commerciële landbouw?' (34 deelnemers)
- Donderdag 21 oktober: Jon Verriet, 'Het Nederlandse Voorlichtingsbureau voor de Voeding en de moeizame strijd tegen dikheid' (16 deelnemers)
- Maandag 29 november: dr. Marc De Loose, Wat is voedselallergie en hoe tracht de maatschappij dit probleem te beheersen? (24 deelnemers)

Jaarlijkse contactdag van CAG

Na tweemaal uitstel (juni en november 2020) van een CAG-contactdag in levende lijve rond het thema 'Cinema Rural', opteerden we ervoor om de contactdag in 2021 digitaal te laten plaatsvinden. Het oorspronkelijke programma van de fysieke studiedag werd geconverteerd naar een digitaal format van anderhalfuur waar het belang, de uitdagingen en de toekomst van het audiovisueel erfgoed van landbouw en platteland aan bod kwamen.

Drie thematische blokken gidsten de deelnemers van het webinar doorheen de diverse aspecten van het audiovisuele erfgoed van landbouw en platteland. Dit alles aan de hand van op voorhand

opgenomen gesprekken en interviews met die vakkundig tot een aantrekkelijke productie gemonteerd werden. Het eerste blok zoomde in op de historische context waarin film en televisie zich ontwikkelde tot een belangrijk communicatiemiddel in de rurale en agrarische samenleving. Vervolgens verschoof de blik naar het belang van een duurzame bewaring van audiovisueel erfgoed en de manier waarop dit door organisaties zoals CINEMATEK en meemoo wordt bewerkstelligd. Ter conclusie gingen verschillende hedendaagse producenten van bewegend beeld over landbouw en platteland met elkaar in gesprek over de verschillende aspecten en eigenheden van dit materiaal en de uitdagingen voor de toekomst, bijvoorbeeld op het vlak van archivering.

De digitale contactdag kon rekenen op 168 deelnemers die het digitale evenement live bijwoonden. 141 mensen bekeken het webinar nadien via de website van CAG en Vimeo.

4.5.3 Een moderne en doelgerichte communicatie krijgt blijvende aandacht

De website www.cagnet.be vormde in 2021 een belangrijke schakel in de communicatie van de organisatie. Niet alleen bevat de website een uitgebreide beeld- en kennisbank met betrekking tot het erfgoed van landbouw, voeding en landelijk leven. Het is tevens ook het belangrijkste kanaal om over de werking en dienstverlening van CAG te berichten.

Naast de website is ook de maandelijkse nieuwsbrief een belangrijke pijler in de communicatie van CAG. Daarin krijgen abonnees maandelijks een themaverhaal of themabeeld, een vijftal korte nieuwsberichten met een link naar de website en aankondigingen van activiteiten of vormingen. Naar aanleiding van de 20e verjaardag van CAG, werd ook elke maand een rubriek ‘20 jaar CAG’ toegevoegd.

Eind 2021 ontvingen 3.094 ingeschrevenen de nieuwsbrief, met een gemiddelde open rate van 33.8% en click rate van 11.3%, over een totaal van 14 nieuwsbriefverzendingen (12 nieuwsbrieven, één uitnodiging voor de contactdag en één kerstwens).

In 2021 werd voor het eerst ook een internationale nieuwsbrief gelanceerd. Twee keer per jaar krijgen 61 abonnees een Engelstalige nieuwsbrief in hun mailbox. In 2021 werd er een internationale nieuwsbrief verstuurd in februari en in oktober, met een gemiddelde open rate van 72.6% en click rate van 37%.

Om de werking van CAG op een overzichtelijke manier te presenteren aan een breed publiek werd ook dit jaar een publieksversie van het jaarverslag van 2020 opgemaakt. Deze verkorte versie met infografics, werd via de nieuwsbrief gedeeld en gepubliceerd op de website.

CAG zette in 2021 verder in op communicatie via sociale media. Zowel op Facebook als op Instagram (@centrumagrarischegeschiedenis en @koffiestories_) deelde CAG interessante informatie, beelden en evenementen met betrekking tot de geschiedenis en het erfgoed van landbouw, voeding en landelijk leven. Voor het breder delen van diverse resultaten van de werking van CAG werd er ook ingezet op de platformen van Vimeo, Slideshare en Soundcloud, om zo een meer divers publiek te bereiken en deze inhoud gemakkelijker te verspreiden.

Alle sociale mediakanalen kenden een aangroei van het aantal volgers (zie ook hoofdstuk 10 ‘CAG in cijfers’). Met in totaal 143 berichten op de Facebookpagina werd een gemiddeld bereik van 514 personen behaald, waarvan gemiddeld 27 mensen in interactie gingen met het bericht. Er waren enkele uitschieters van boven de 7.000 personen die de berichten van CAG in hun overzicht te zien kregen, o.a. een goed onthaalde video over trekpaardtechnieken in beeld. Ook fragmenten uit films die gedigitaliseerd werden in kader van het project Cinema Rural scoorden hoog.

De projectwebsite www.koffiestories.be vormde de centrale schakel in de communicatie van het koepelproject Koffiestories en zal dat ook in 2022 blijven. De website bevatte een overzicht van het erfgoed dat in kaart werd gebracht en de verschillende spelers in de koffiesector waarmee werd samengewerkt. Ook deelde de website informatie over de publieksactiviteiten (data, locaties en geldende voorschriften rond reservatie voor de reizende expo). Daarnaast kreeg het project een volwaardige neerslag op de website. Het luik (Hi)stories gaf meer duiding bij de diversiteit van het koffie-erfgoed. Via de website kregen bezoekers toegang tot de online expo, waardoor dit een zeer belangrijk kanaal werd voor het project. De hosting van de website wordt tot eind 2022 verzekerd zodat de informatie en de online expo beschikbaar blijven voor het brede publiek. Daarna zal de informatie op een structurele manier worden geïntegreerd in www.cagnet.be. De communicatie rond het project en de activiteiten verliep via de nieuwsbrief van CAG. Waar mogelijk en wenselijk communiceerden de partners van het project via hun eigen kanalen over Koffiestories of deelaspecten van het project. Op sociale media werden geregeld inhoudelijke en informatieve berichten gepost. Een apart instagramaccount werd opgericht onder de naam @koffiestories_ en op dit account blijven ook in 2022 berichten verschijnen.

Persberichten werden verstuurd naar aanleiding van de expo ‘Herders in de Zwinstreek’, een oproep om beelden te verzamelen voor het boek ‘50 jaar Groene Kring’, de podcast naar aanleiding van de Boerenbetoging in 1971, een oproep om gevonden zakloodjes te melden en naar aanleiding van het webinar ‘Boer&Beeld’.

4.6 CAG realiseert alle randvoorwaarden om als kwaliteitsvolle organisatie zijn missie op een duurzame manier te realiseren (SD 6)

4.6.1 CAG creëert een warme en stimulerende werkomgeving en investeert in een duurzaam personeelsbeleid

In coronatijden was een warme en stimulerende werkomgeving misschien moeilijker te verwezenlijken, maar er oog voor blijven hebben, bleef een noodzaak om het welzijn en de motivatie van de werknemers te bewaken. Daarom werden er tijdens de verplichte telewerkperiode geregeld wandelvergaderingen georganiseerd met het team als afwisseling op het vele online-vergaderen: buiten samenkomen was toegelaten en beweging leidt tot fitte en energieke medewerkers. Het bood ook de kans om nog eens informeel bij te babbelen met de collega's.

Een echte personeelsdag is er in 2021 helaas niet van gekomen, maar wel werd er aansluitend op de teamvergadering van eind augustus een gezellig team-etentje georganiseerd in de salons van het Atrechtcolllege.

In de zomer van 2021, toen de corona-cijfers zeer laag waren, werd ook een hybride werkformule uitgewerkt met als vuistregel 'halftijds op kantoor – halftijds thuis'. D.w.z. dat elke werknemer als hij/zij dat wenst de helft van zijn/haar werktijd via telewerk mag uitoefenen. Als extra bonus werd hier bovendien ook een internet- en algemene telewerkvergoeding aan gekoppeld. Helaas kon dit regime in 2021 slechts korte tijd in praktijk worden omgezet, vermits bij het oprukken van de 4de coronagolf in november telewerk (met slechts 1 terugkomdag/week op kantoor) weer de norm werd.

Met de invoering van de hybride werkvorm werd de personeelsadmininistratie een tikkeltje complexer: thuiswerk en kantoorwerk dienen immers onder een andere code te worden geregistreerd en genereren ook andere vergoedingen (telewerkvergoeding versus verplaatsingsvergoeding). Opdat alles zo perfect mogelijk hanteerbaar en traceerbaar zou blijven, werd vanaf maart 2021, via sociare, de werkgeversfederatie van de sociaal-culturele sector, een abonnement genomen op het online werktijdregistratiesysteem 'werktijd.be', waarbij alle werknemers via een account zélf zorgvuldig kunnen registreren wanneer zij naar kantoor komen en wanneer zij aan telewerk doen. Ook verplaatsingskosten enz. kunnen via deze tool worden doorgegeven. Na nazicht en check op het einde van de maand kan de stafmedewerker administratie de gegevens exporteren naar het systeem van Acerta, zodat de lonen op basis van deze gegevens automatisch verwerkt worden.

De meeste vormingen, waar werknemers van CAG in 2021 aan deelnamen verliepen online (zie ook 4.3.1.1), maar gelukkig bestond voor bepaalde opleidingen (en op bepaalde momenten) ook nog wel de mogelijkheid om fysiek een vorming te volgen. Zo volgden we, dankzij het VIVO-vormingsbudget, met het ganse team van CAG bijvoorbeeld de tweedaagse in-company opleiding 'verbindende communicatie' van DialoogPlus. Deze vorming gaf ons dieper inzicht, maar daarnaast ook concrete tools en tricks inzake niet-agressieve communicatie naar collega's (en andere dialoogpartners) toe. Kortom, een meerwaarde voor een goede teamgeest en o.a. in praktijk toe te passen tijdens de functioneringsgesprekken die in het najaar plaatvonden.

4.6.2 CAG verwerft de nodige financiële middelen en investeert deze om zijn doelstellingen te realiseren

CAG kon in 2021 beschikken over een werkingssubsidie van de Vlaamse overheid, Departement CJM, afdeling Cultureel erfgoed van 406.726 euro en een subsidie van 258.787 euro voor het beheer van de collectie Bulskampveld. Daarnaast werden ook weer een aantal projectsubsidies binnen gehaald voor nieuwe (of uitdieping van bestaande) projecten (zie ook hoofdstuk 6). Voor het goed beheer van al deze middelen werd vooraf steeds een begroting opgesteld en de beschikbare budgetten werden doorheen het ganse jaar regelmatig opgevolgd door de stafmedewerker administratie en gerapporteerd aan de clusterverantwoordelijken en coördinator. De concrete uitgaven van zowel de werkingssubsidie als de extra projectgelden werden achteraf steeds zorgvuldig verantwoord en gestaafd met de nodige bewijsstukken.

4.6.3 CAG heeft een gepaste en gedragen organisatiestructuur en integreert de regels inzake goed bestuur blijvend in zijn werking

Sinds midden 2019 is de dagelijkse werking van CAG ondergebracht in drie clusters (zie 3.2.1). Tijdens de evaluatie van deze nieuwe structuur in de maand oktober 2020 kwamen enkele pijnpunten aan het licht, waarvoor oplossingen werden gezocht. UIt een nieuwe teamevaluatie van deze clusterwerking in mei 2021 bleek dat de meeste kinderziekten ondertussen verdwenen waren en de structuur bijgevolg positief geëvolueerd was.

Zoals in de statuten vermeld, stonden de nodige (her)benoemingen van de bestuursleden van de vzw op de agenda van de Algemene Vergadering van juni en werden deze ook doorgegeven aan de griffie voor opname in het staatsblad.

De boekhouding wordt jaarlijks aan een audit onderworpen. Dit extern nazicht, dat op 11 februari plaats vond, bracht geen anomalieën aan het licht, en waarborgt dat de werking van CAG ook financieel correct verloopt.

4.6.4 CAG verweeft de basisprincipes van duurzaamheid en ecologisch bewustzijn sterker in zijn werking

De verplichte lockdown en het vele thuiswerken omwille van de coronacrisis had er in 2020 al voor gezorgd dat het online gebeuren een spectaculaire sprong maakte. Niet enkel voor overleg en vergaderingen, maar ook voor publieksactiviteiten (bv. expo Koffiestories) en vormingen (bv. ICAG-seminaries) had CAG, net zoals de meeste organisaties, op dit gebied enorme inspanningen geleverd. Ook in 2021 hield corona de wereld nog in haar ban en dit leidde bij CAG weer tot een gelijkaardig beeld als in 2020 met minder fysieke overlegmomenten en verplaatsingen en vergaderingen, vormingen en publieksactiviteiten, die indien mogelijk online verliepen, hetgeen enerzijds tijdswinst met zich meebracht en anderzijds een groter aantal deelnemers genereerde (o.a. seminarie 50 jaar Boerenbetoging en contactdag ‘Boeren in beeld’).

In het najaar van 2021 is CAG ook lid geworden van het Pulse-transitienetwerk (https://www.pulsenetwerk.be/). Zo verbindt CAG zich met een 1 000-tal organisaties en individuen uit de cultuur-, jeugd en mediasector die experimenteren met duurzame alternatieven voor ons huidige samenlevingsmodel.

Verder blijven uiteraard ook alle voordien reeds genomen duurzaamheidmaatregelen gelden: o.a. drinkwater op kantoor uit tapsysteem aangesloten op waterleiding, alle communicatie digitaal i.p.v. gedrukt, zo veel mogelijk gebruik maken van openbaar vervoer en deelwagens of -fietsen i.p.v. eigen wagen, hergebruik van expo's, ….

5 Taak inzake de werking van de Collectie Bulskampveld

5.1 CAG beheert de Collectie Bulskampveld volgens de regels van de kunst en het voortbestaan ervan wordt verzekerd (SD 1)

5.1.1 Beschikken over een degelijk informatiebeheer (OD 1.1)

De objecten van de Collectie Bulskampveld zijn geregistreerd in het online collectieregistratiesysteem Axiell Collections (opvolger van de Windows-versie Adlib). De databank bleef zoveel mogelijk up-to-date. Wijzigingen en informatie over standplaats, toestand, bruikleen en conserveringsbehandeling werden zoals goede gewoonte in het systeem aangepast. In 2021 vulde de collectiebeheerder verder de records aan waarvan de beschrijving deels of volledig ontbreekt, maar waar wel een foto en standplaatsinformatie van bestaat (zo'n 60-tal). Het betreft grotendeels objecten uit de deelcollectie ambachten die in 2015-2016 niet volledig door het MOT zijn geregistreerd.

In 2021 bezocht de collectiebeheerder quasi twee keer per maand de Collectie Bulskampveld in het depot in Zwevezele (19 januari, 8 maart, 22 en 23 maart, 19 april, 30 april, 28 mei, 2 juni, 18 juni, 6 juli, 12 augustus, 15 september, 6, 7 en 8 oktober, 13 november, 26 november, 8 december). Bij elk bezoek werd een rondgang door de collectie gemaakt en werden mogelijke calamiteiten opgespoord. Regelmatig vond er een toestands- en standplaatscontrole plaats voor een deel van de collectie.

5.1.2 Realiseren van een kwaliteitsvolle bewaaromgeving (OD 1.2)

Na de ingrijpende verbeteringen in 2020 aan het depotgebouw (vernieuwing van het dak en plaatsing van nieuwe LED-lichten in de grote loods), waren er in 2021 geen verdere aanpassingen. In kader van het collectiebeheer is er een jaarlijkse update van het calamiteitenplan. Een calamiteitenplan bevat de belangrijkste richtlijnen inzake goed depotbeheer. De voorbije jaren werd dat vooral gebruikt voor interne werking. In 2021 werd beslist om ook de hulpdiensten uit de regio daarvan op de hoogte te brengen. Op 15 september brachten vertegenwoordigers van politiezone RIHO en brandweerzone Midwest een plaatsbezoek aan het depot. Iedereen kreeg ook een kopie van het calamiteitenplan doorgestuurd. Op basis van hun input werd het document verder verfijnd. Het belangrijkste resultaat was echter dat de hulpdiensten voortaan op de hoogte zijn van dergelijke collectie in hun werkingsgebied.

De Collectie Bulskampveld is voortaan opgenomen in een Digitaal Interventie Plan (DIP) van de brandweerzone Midwest. In geval van een calamiteit kan de brandweer snel en gepast tussenkomen. In een DIP staan alle relevante gegevens die nodig zijn bij een interventie: siteplan, gevaarlijke stoffen, sleutelbeleid, contactgegevens... De info wordt door de brandweer gebruikt voor de uitvoering van de hulpverleningsopdracht.

Het klimaat bleef in 2021 goed gemonitord. De twee dataloggers in het depot meten om het kwartier de temperatuur en de relatieve vochtigheid. Op 6 juli 2021 beschikten we over de resultaten van de jaarmeting (1 juli 2020 – 6 juli 2021). In de grote loods was de minimumtemperatuur 3,0°C en de maximumtemperatuur 26,4°C. In de periode juli 2020 – juli 2021 was het gemiddeld 13,4°C in de

ruimte. Ter vergelijking: voor de voorgaande periode 2019-2020 was dit respectievelijk 6,4°C; 26,8°C en 13,9°C. De relatieve vochtigheid in de grote loods bedroeg minimaal 57,8% en maximaal 88,7%. Gemiddeld was de RV 78,6%. In 2019-2020 waren deze waardes 60,5%; 93,5% en 79,5%.

Voor de periode 2020-2021 had de kleine loods een minimumtemperatuur van 0,5°C en een maximumtemperatuur van 28,5°C. Het was gemiddeld 13,4°C. De RV in de kleine loods bedroeg minimaal 48,8% en maximaal 94,6%. Gemiddeld was de RV er 75,3%. De resultaten blijven jaarlijks rond dezelfde waarde schommelen. De veel koudere winter van 2020-2021 is duidelijk uit de resultaten af te leiden.

De relatieve vochtigheid blijft in beide loodsen minder goed scoren. Een streefwaarde tussen 40 en 60% wordt als optimaal beschouwd (ASHRAE). Het depot is te beschouwen als een opslagplaats type D. Het is niet gemakkelijk om het klimaat aan te passen. Het depot blijft een niet-geïsoleerde, onverwarmde loods en ingrepen op het binnenklimaat zijn geen evidentie (praktisch, financieel).

Verder waren er de jaarlijkse controles van de technische installaties en de depothulpmiddelen. Op 19 januari kwam SomatiFIE langs voor de controle van de brandblusapparaten. Op dezelfde dag werd de verwarmingsinstallatie (op stookolie) gecontroleerd en goedgekeurd (VIVOX).

Op 7 oktober werd – naar jaarlijkse gewoonte – een insecticidebehandeling uitgevoerd op basis van verschillende toestandscontroles. In totaal kregen bijna 140 stukken een behandeling. De uitgevoerde insecticidebehandelingen zijn zoals steeds in Axiell geregistreerd.

5.1.3 Faciliteren en realiseren van een efficiënt en open bruikleenverkeer (OD 1.3)

Net zoals in 2020 waren de bruikleenaanvragen van de Collectie Bulskampveld in 2021 eerder beperkt.

In 2021 liepen er nog vier bruiklenen die gestart waren in 2020 (en omwille van corona verlengd werden):

- ‘Landschap Doorgrond. Tien jaar archeologisch onderzoek in Zuid-Oost-Vlaanderen’ in het Archeocentrum Velzeke (1 object, uitgeleend van 14 oktober 2019 tot en met 1 november 2021).
- ‘Feniks 2020. De wederopbouw van de Westhoek’ in het In Flanders Fields Museum Ieper (4 objecten, uitgeleend van 6 maart 2020 tot en met 13 maart 2021).
- ‘Plantrekkers. Terugkeren en herbeginnen na de Eerste Wereldoorlog’ in het Fransmansmuseum Koekelare (4 objecten, uitgeleend van 23 maart 2020 tot 30 april 2021).
- ‘In het spoor van Letardus. Middeleeuws Maalte onder the loop’ in De Zwarte Doos - Stadsarchief Gent, (1 object, uitgeleend van 1 oktober 2020 tot 31 december 2021).

In 2021 zelf waren er twee bruiklenen:

- ‘Beiretoppers. Topstukken uit de geschiedenis van Beernem’ in de bibliotheek van Beernem (1 object, uitgeleend van 19 april 2021 tot 31 mei 2021). Het betrof de voetploeg (inv. nr. 76),

één van de erkende topstukken van Collectie Bulskampveld en vervaardigd én gebruikt in Beernem.

- ‘Schaapjes op het droge. Herders in de Zwinstreek’ in het Sincfala Museum in Knokke-Heist (4 objecten, uitgeleend van 1 april 2021 tot 27 mei 2021). Collectie Bulskampveld organiseerde deze expo i.s.m. de Gemeente Knokke-Heist, de Provincie West-Vlaanderen (Zwin Natuur Park) en Agentschap Natuur en Bos.

5.2 CAG verwerft nieuwe kennis met betrekking tot de kern van de Collectie Bulskampveld en wisselt deze kennis uit (SD 2)

5.2.1 Uitbouw van de eigen expertise aan de hand van onderzoek (OD 2.1)

5.2.1.1 Algemeen onderzoek

Het verder verkennen van de verhalen achter de collectie, werd grotendeels gehypothekeerd door corona. De rubriek 'object in de kijker' (zie 5.3.1) liet wel toe om kleinschalig onderzoek te verrichten naar een bepaald object uit de collectie. Zo vertelde de sleepkar (inv. nr. 470) het verhaal van molenaar Maurice Deschodt uit Wormhout, doken we in de gereedschapskoffer (inv. nr. TA218) van wagenmaker André Tamsin uit Sijsele en leerden we alles van het erkende topstuk de voetploeg (inv. nr. 76) van de familie Streuve uit Oedelem.

Op vraag van het departement Cultuur, Jeugd en Media boog CAG zich in 2020 en 2021 over een update van de verzekeringswaarde van de Collectie Bulskampveld. Voor elk individueel stuk werd nagegaan of de bestaande waarde nog accuraat is. Aangezien veel stukken tot nu toe enkel een waarde in groep toegekend kregen, was dit een zeer arbeidsintensieve taak. Hiervoor werd ook overlegd met collega's van het MOT en het Karrenmuseum. Het is belangrijk om mee te geven dat de waardebepaling een tijdelijke indicatie is. Op basis van bijkomend onderzoek, toestandsveranderingen, restauraties, herbestemmingen… kan de verzekeringswaarde stijgen of dalen.

Collectie Bulskampveld nam ook het initiatief om werk te maken van een thesaurus i.v.m. wagenmakerij voor de AAT. Op 16 december werd hierover overlegd samen met het Karrenmuseum en het MOT. Het grote erfgoedveld 'wagenmakerij' wordt hierbij opgesplitst in verschillende deelvelden. Producten/voertuigen vormen de eerste prioriteit. Er wordt eerst een hiërarchie opgesteld vooraleer te komen tot een thesaurus. In 2022 loopt dit proces verder.

5.2.1.2 Ontwikkeling van thema's verbonden aan de collectie

In 2021 lag de focus hoofdzakelijk op verder onderzoek inzake de wagenmakerij in Vlaanderen en op de redactie van het onderzoeksrapport dat de meeste info bundelt. Het rapport kreeg de volgende naam: *Ambacht op wielen. Onderzoeksrapport Wagenmakerij in Vlaanderen (1850-1970)*. Het wordt officieel voorgesteld in 2022, met de opening van de expo's in het Karrenmuseum, Botermolen en Smoufelbeekhoeve (zie verder).

De structuur van het onderzoeksrapport is drieledig. In een eerste deel is er een uitgebreid overzicht van de beschikbare kennisbronnen om onderzoek te verrichten naar de geschiedenis van de wagenmakerij in Vlaanderen, in de periode ca. 1850 – ca. 1970. Zowel literatuur als uitgegeven en onuitgegeven bronnen komen aan bod. Het tweede deel vormt de neerslag van het socio-economisch historisch onderzoek. Dit deel is opgedeeld in drie hoofdstukken die telkens een belangrijk aspect van de wagenmaker behandelen (ambacht, evolutie en economie). Het derde deel gaat dieper in op de specifieke wagenmakerscollecties. In de zomer van 2020 werden meerdere collectiebeheerders

bezocht en bevraagd omtrent het bewaarde wagenmakerserfgoed. Een samenvattende conclusie en een uitgebreide bibliografie ronden deze studie af.

Als (logische) opvolger van het wagenmakersproject komen we terecht bij het thema Bos & Bomen. Het bos en de bomen zijn een cruciaal onderdeel van de rurale samenleving. Bovendien is het Provinciaal domein Lippensgoed-Bulskampveld één van de grootste bosgebieden van West- en Oost-Vlaanderen. In de onderzoeksfase - die van start ging eind 2021 - komt bos- en boomerfgoed in al zijn facetten aan bod: materieel, immaterieel en onroerend erfgoed. Concretere stappen en diepergaand onderzoek volgen in 2022.

Jaarlijks zijn er ook kleinere onderzoeken naar deelthema's die een aparte pagina op de website krijgen. In 2021 werd er een pagina aangemaakt over herders in de Zwinstreek en over de gareelmakerij. Specifiek over het thema gareelmakerij werd een bibliografische lijst opgesteld en een overzicht gemaakt van hedendaagse gareelmakers. Ook de deelcollectie gareelmakerij werd in de kijker gezet.

5.2.2 Ontsluiten van de opgedane kennis en expertise over de collectie en delen met de eigen erfgoedgemeenschap en het brede publiek (OD 2.2)

In 2020 startte CAG met de organisatie van vormingssessies voor geïnteresseerden over de wagenmakerij in Vlaanderen. De online vorming 'Je eigen onderzoek naar wagenmakerij' i.s.m. Histories had als doel het globale onderzoek naar de wagenmakerij in Vlaanderen te ondersteunen. In 2021 kwam er een vervolgtraject onder begeleiding van CAG en Histories. Op 15 december 2020 was er al een vormingssessie die specifiek inzoomde op de familiegeschiedenis van wagenmakers. Hendrik Vandeginste van Histories begeleidde de sessie. Op 4 februari was er de vervolgsessie 'Mondelinge bronnen wagenmakerij' (door CAG-collega Chantal Bisschop). Zo'n 19 geïnteresseerden woonden de vorming bij. Op vraag van de deelnemers werd er op 17 maart een sessie ingelast waarbij de nadruk lag op individuele vragen en onderlinge uitwisseling van info.

Daarnaast werden twee online werksessies rond de Brusselse almanakken en een uitwisselingsbijeenkomst georganiseerd. Om alle wagenmakers in Vlaanderen in kaart te brengen, zijn de Brusselse almanakken van de handel en de industrie een interessante bron. Een analyse van deze online toegankelijke bronnen is interessant om de wagenmakers in een bepaalde regio te achterhalen en om wijzigingen in beroep en algemene evoluties uit af te leiden. Om dit te kunnen doen, nodigden we de deelnemers van de vormingssessies uit om op 8 april en 20 mei onder begeleiding van CAG en Histories gegevens over te typen uit de almanakken van 1866 en 1888 in Excel. Om van elkaars onderzoek te leren, kwamen we op 27 april online samen. Verschillende deelnemers stelden de aanpak van hun onderzoeksactiviteiten voor.

Als afsluiter van het participatief onderzoekstraject met Histories organiseerden we voor de deelnemers een rondleiding in het depot van de Collectie Bulskampveld met aansluitend de voorstelling van het onderzoeksrapport 'De wagenmakerij in Vlaanderen'. Alle info van de vormingssessies in samenwerking met Histories deelden we met de deelnemers via een online kennisplatform (Google Drive). Hierop konden ze ook informatie delen met elkaar en een databank

aanvullen over wagenmakers in Vlaanderen. Bovendien vonden ze er een algemene handleiding over hoe je onderzoek kan verrichten naar wagenmakers in de eigen familie of regio.

Begin 2021 werd CAG/BKV gecontacteerd door journaliste Ann Vanneste uit Brugge. Ze voerde een micro-onderzoek over de Lage Moere in Meetkerke. De collectiebeheerder begeleidde mee het onderzoek, schreef enkele kaderstukken en stond in voor de redactie van het boek. De publicatie kreeg de naam *We waren wij gelukkig. Verhalen uit de Lage Moere*. De boekvoorstelling was op 11 september 2021.

Ook in 2021 zijn vanuit de werking rond Collectie Bulskampveld enkele artikelen aangemaakt of aangevuld op Wikipedia. Het gaat over de lemma's 'wagenmaker', 'schaapherder' en 'eg (landbouw)'.

5.3 De Collectie Bulskampveld wordt via publiekswerking en communicatie gepresenteerd en gevaloriseerd (SD 3)

5.3.1 Digitaal ontsluiten en presenteren van de collectie voor een breed publiek via een eigen website en andere digitale media (OD 3.1)

Op 20 maart 2020 werd de nieuwe website officieel gelanceerd samen met die van CAG (zie 4.5.1). Voortaan heeft Collectie Bulskampveld een eigen huisstijl en vormgeving die beter aansluit bij die van CAG. De inhoud en indeling van de voormalige website zijn grotendeels overgenomen. Nieuw is het maandelijks 'object in de kijker' en het gebruik van themapagina's. Verder werd het overzicht van nieuws en activiteiten aangevuld.

Maandelijks zet CAG een object van de Collectie Bulskampveld in de kijker. Elk collectiestuk is immers uniek. Indien mogelijk wordt vanuit een actuele insteek het verhaal achter een specifiek object verteld. In 2021 waren dit de objecten:

- Januari: honingkamer (inv. nr. 1277a)
- Februari: driewielkar / zotte kar (470)
- Maart: gereedschapskoffer (TA218)
- April: herdersmakke (775)
- Mei: voetploeg (76)
- Juni: langgatboormachine (J1)
- Juli en augustus: legerwagen (125)
- September: slijpsteen voor gutsen (AV0906)
- Oktober: kasseirol (564)
- November: slijpsteen (ME1)
- December: stuikmachine (DB2)

De website werd ook aangevuld met twee themapagina's over herders in de Zwinstreek en gareelmakerij. Een themapagina laat de bezoeker toe de Collectie Bulskampveld vanuit een bepaalde invalshoek te bekijken. Het ambacht van gareelmaker is verwant met dat van wagenmaker en is één van de vele deelcollecties die de Collectie Bulskampveld rijk is. Op de themapagina 'herders in de Zwinstreek' leest de bezoeker meer over herders van vroeger en nu die actief waren in de regio.

Het publieksbereik van de website Collectie Bulskampveld is niet onaardig. In 2021 werd in totaal de website 3.346 keer bezocht, waarvan 2.213 unieke bezoekers. De bezoekers bekeken in totaal 9.261 pagina's. Ter vergelijking: in 2020 werd de website 3.737 keer bezocht (2.578 unieke bezoekers), goed voor 10.741 page-views. Naar aanleiding van de expo 'Herders in de Zwinstreek' in 2021 (zie OD 3.1) bracht CAG de podcast 'Schaapjes op het droge' die in 2020 uitkwam, opnieuw onder de aandacht. De drie podcastafleveringen werden via SoundCloud, Spotify en Apple Podcasts in totaal respectievelijk 881, 481 en 510 keer afgespeeld. Samen is dit goed voor 1.872 streams.

In 2021 werd verdergegaan met sociale media als Facebook en Instagram. Zowat maandelijks werd een bericht gepost op de Facebook- en/of Instagrampagina van CAG. De berichten zorgden duidelijk voor een toenemend bezoek aan de website.

5.3.2 Ontwikkelen van een gevarieerde publiekswerking in samenwerking met diverse (erfgoed)partners en met oog voor diverse doelgroepen (OD 3.2)

De publieksactiviteiten van het project 'Herders in de Zwinstreek' konden in 2021 wel doorgaan, mits enkele aanpassingen. Met het project was het de bedoeling om het brede publiek te informeren over de kavane en het leven van de herders in de Zwinstreek vroeger en nu. De dubbeltentoonstelling 'Herders in de Zwinstreek' liep van 2 april tot 24 mei. Geschiedenisfanaten konden in museum Sincfala terecht, natuurliefhebbers in het Zwin Natuur Park.

In het Zwin Natuurpark was er een fototentoonstelling die de relatie herder – natuur en landschap centraal stelde. Een historische foto van een landschap werd gecombineerd met een hedendaagse foto, ongeveer vanuit hetzelfde standpunt. De recente foto's waren van de hand van de bekende natuurfotograaf Misjel Decleer. Het was aanvankelijk de bedoeling dat de fototentoonstelling binnen in de exporuimte doorging waar ook een intieme sfeer kon worden gecreëerd. Er zouden daar ook luisterpalen zijn waar de bezoekers de podcast 'Schaapjes op het droge' (2020) konden beluisteren. Door de overheidsmaatregelen waren evenementen in het bezoekerscentrum echter niet mogelijk. De foto's werden afgedrukt op panelen die weersbestendig waren zodat de bezoekers van het Zwin Natuur Park ze toch konden zien. In het park stond ook een replica van de kavane opgesteld. Via de ErfgoedApp gebruikten 118 bezoekers hun smartphone als audioguide.

De erfgoedtentoonstelling in Sincfala, museum van de Zwinstreek, in Heist ging wel binnen door (per contactbubbel). In de expo was er naast de algemene context ook ruimte voor persoonlijke herdersverhalen. Uniek waren de dagboeken van herders Roger Declerq (1920-2007) uit Damme en Jacobus Maertens (1851-1930) uit Knokke. Verschillende schaapsboerderijen uit de regio kwamen prominent aan bod. In de expo waren een viertal touchscreens opgesteld waar de bezoeker extra info over het onderwerp vond. Er waren verschillende erfgoedobjecten te zien waaronder vier bruiklenen vanuit Collectie Bulskampveld (waaronder een schapenschaar, makke en spinnenwiel). In de binnentuin van het museum was een levensgrote replica opgesteld van de kavane.

De activiteiten die specifiek rond Erfgoeddag (25 april) werden georganiseerd, waren beperkt. In Sincfala stond er een lezing op het programma en vormde de kavane het decor voor enkele gezinsvertellingen. Op 24 april was er 's avonds een wandeling in het Zwin onder begeleiding van een aantal gidsen die vertelden over herders, schapen en het landschap. Op Erfgoeddag zelf was er een demonstratie schapendrijven door herderin Leen Ricour op de nieuwe Zwindijk. Dit gebeurde in samenwerking met de Provincie West-Vlaanderen en het Agentschap Natuur en Bos. O.a. ook door het goede weer die dag lokte het schapendrijven de nodige interesse.

In de zomer van 2021 zou normaal Congé Rural doorgaan, een evenement i.s.m. de gemeente Wingene en erfgoedcel TERF om het landbouwverleden van de regio in de kijker te zetten in en rond het depot van de collectie. Door een abrupte personeelswissel bij de gemeente Wingene was dit echter niet meer mogelijk. De opname van vijf filmpjes met enkele gepensioneerde landbouwers uit de regio die herinneringen ophaalden aan de hand van werktuigen vond wel nog plaats. Congé Rural werd met een jaar uitgesteld en gaat nu door op 2 juli 2022.

5.3.3 Beschikken over een moderne en doelgerichte communicatie (OD 3.3)

De website (www.collectiebulskampveld.be) blijft het voornaamste communicatiemiddel. Regelmatig worden nieuwsberichten gepubliceerd over de werking van de collectie. Het gesmaakte 'Object in de Kijker' stelde in 2021 een nieuwe serie van voorwerpen aan de geïnteresseerden voor. Uit een analyse van de click-rates blijkt dat het 'object in de kijker' een populair onderdeel uit de nieuwsbrief van CAG is. De diverse sociale media kanalen van CAG zetten deze maandelijke rubriek nog eens extra in de spotlight.

Voor het project 'Herders in de Zwinstreek' werd in samenwerking met de betrokken partners een **communicatieplan** gemaakt. De publieksmedewerker verstuurde meerdere persberichten en organiseerde een online persvoorstelling op vrijdag 2 april 2021. Met de betrokken partners werd een promofilmpje gemaakt dat via verschillende mediakanalen werd verspreid. De expo werd ook bekendgemaakt in Knokke-Heist via affiches op de dijk. Als leuke teaser maakte de technische dienst van de gemeente Knokke-Heist verschillende mini-kavanes die in de weken voor de expo opdoken in culturele centra en bibliotheken. Om een grote volkstoeloop te vermijden, werd geen actieve reclame gevoerd voor de activiteiten op Erfgoeddag.

5.4 CAG realiseert een kwaliteitsvolle werking rond de Collectie Bulskampveld die als katalysator fungeert voor de hele erfgoedgemeenschap (SD 4)

5.4.1 Afstemmen van de werking met de erfgoedsector (OD 4.1)

De jaarlijkse adviesgroep Collectie Bulskampveld ging door op 22 december 2021. Naast een terugblik op het voorbije werkjaar werd er vooral gebrainstormd over het nieuwe project Bos & Bomen. In 2022 zal de beleidsplanning voor 2024-2028 verder vormgegeven worden. Bulskampveld zal hiervoor de verschillende stakeholders bevragen en ook de adviesraad hierin betrekken.

De collectiebeheerder maakt deel uit van het atelier 'collectiebeleid' van het Erfgoedlabo Leuven. De verschillende organisaties in het Erfgoedlabo werken aan een gezamenlijk waarderingsproject rond schoolplaten en wetenschappelijke instrumenten. Overleg hierover was er op 26 maart, 20 april (over de methodiek) en op 19 mei (pilootwaardering). Op basis hiervan wordt in 2022 een projectaanvraag bij de Vlaamse overheid ingediend.

In het kader van het Gemeenschappelijk Erfgoeddepot Leuven (GEDL) voerde Erfgoedlabo Leuven een benchmarking waarbij verschillende depots in binnen- en buitenland werden bezocht. De collectiebeheerder van de Collectie Bulskampveld nam deel aan enkele van deze bezoeken: Kolleksjesintrum Fryslan Leeuwarden (13 juli), Depot Ghelamco Gent (12 augustus), Collectie Centrum Nederland Amersfoort (21 oktober) en depot Museumstichting Kallo (10 november). De opgedane ervaringen worden meegenomen in de eigen werking. Op 15 november was er een reflectiemoment over de interne werking van het GEDL. In 2022 wordt dit proces verdergezet.

5.4.2 Delen van de eigen expertise met de erfgoedsector (OD 4.2)

Het depot opende in 2021 verschillende keren haar deuren voor individuele bezoekers of voor groepsbezoeken. Dat was zowel op individuele vraag als op vraag van organisaties om de collectie in hun activiteit te betrekken. De bezoeken aan het depot gebeurden steeds met het in acht nemen van de toen geldende gezondheidsmaatregelen.

- 22 maart: Willy Vanhooren. De hondenkar (inv. nr. 422) is gemaakt in opdracht van zijn grootvader Constant Vanhooren uit Kortemark. Interessant detail: enkele maanden voor het bezoek werd Willy zelf grootvader van een kleinzoon, genaamd… Constant.
- 28 mei: voormalige landbouwers Marcel Dendauw (Ingelmunster), Jozef Desimpel (Izegem) en Chris Muylle (Hooglede) bezochten het depot als voorbereiding op hun interview voor 'Congé Rural' (zie 5.3.2).
- 8 oktober: vrijwilligers van 'Je eigen onderzoek over wagenmakerij'. Ter afsluiting van het wagenmakersproject samen met Histories mochten de vrijwilligers een bezoek brengen aan het depot.
- 13 november: studie- en trefdag gidsen Midden-West-Vlaanderen. Zo'n 30 deelnemers van het namiddagprogramma brachten een bezoek aan het depot.

- 26 november: vertelavond Landschapspark Bulskampveld. Als intro op het streekverhaal van vertelcollectief Mandragora brachten de 40 aanwezigen een bezoek aan de collectie onder begeleiding van de collectiebeheerder.

6 Projecten

Naast de basiswerking als dienstverlenende organisatie (zie onder 4) en de taak die CAG opnam in de werking van de Collectie Bulskampveld (zie onder 5) participeerde CAG ook aan tal van andere projecten m.b.t. de geschiedenis en het erfgoed van landbouw, voeding en landelijk leven. Deze activiteiten waren van uiteenlopende aard: sommige hadden veeleer een onderzoekscomponent, bij andere primeerde dan weer het publiekskarakter. Via deze dynamische projectenwerking wil CAG een integrale en geïntegreerde aanpak van het agrarisch en culinair erfgoed blijven ontwikkelen en zo ook de basiswerking van het centrum in heel Vlaanderen en Brussel (en op termijn ook meer en meer in het buitenland) versterken. Bovendien genereerden deze extern gefinancierde projecten extra middelen. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de extern gefinancierde projecten die in 2021 werden uitgevoerd.

6.1 Cinema Rural

In 2021 liep de projectwerking van Cinema Rural ten einde. Ondanks de beperkingen vanwege de aanhoudende covidpandemie slaagde CAG erin om verschillende betekenisvolle acties te ondernemen om het project en zijn resultaten te finaliseren en onder de aandacht te brengen van verschillende doelgroepen. Daarnaast werd ook de prospectie naar nieuw materiaal verdergezet en de data in de filmdatabank verder verwerkt, uitgebreid en gepubliceerd op de website van CAG.

De **filmdatabank** met metadata over de filmproducties over landbouw en landelijk leven vormt de kern van het project. In totaal zijn er 1.322 films geregistreerd, waarvan er momenteel 876 raadpleegbaar zijn via de filmdatabank op de website van CAG. Maar liefst 166 films zijn digitaal te bekijken.

Om deze metadata over het Vlaamse en Brusselse erfgoed ook op Europees niveau verder te ontsluiten, stond op technisch vlak de uitwisseling met de platformen van de ERHFA centraal. Na verschillende testmomenten zijn sinds september 2021 al de metadata geïmporteerd in de Europese databank en alle digitaal beschikbare films kunnen nu ook via het '**online portaal**' van de ERHFA geraadpleegd worden.

CAG ondernam verschillende initiatieven om aan de hand van **presentaties** het project, zijn resultaten en het audiovisuele erfgoed in de kijker te plaatsen van specifieke (internationale) doelgroepen zoals de academische en museale sector. Op 7 januari gaf projectmedewerker Sven Lefèvre een korte presentatie van het project en zijn doelstellingen tijdens het de International Association for Media and History (IAMHIST) masterclass. Een jaar later dan voorzien kon ook het European Social Sciences History Conference (ESSHC) opnieuw doorgaan, zij het in digitale vorm. Projectmedewerker Sven Lefèvre en coördinator Yves Segers presenteerden er een paperpresentatie over de 'uitzending voor derden' van Boerenbond op de BRT, de Agrarische Televisie en Radio Omroep (ATRO).

CAG was ook initiatiefnemer en trekker voor een panel georganiseerd via de ERHFA op het AIMA-congres dat eveneens digitaal doorging in juli 2021. Naast een presentatie over het belang van auteursrechten nam CAG er deel aan een rondetafelsessie over het belang van audiovisueel erfgoed en de opportuniteiten ervan in agrarische musea. Oorspronkelijk stond een presentatie van een video-

essay over de mechanisatie van de Belgische landbouw gepland voor Het EURHO-congres in Uppsala (gepland in juni 2021), maar dit congres werd uitgesteld naar 2022.

Om Cinema Rural en de filmdatabank verder onder de aandacht van academici en andere onderzoekers te plaatsen, publiceerden Yves Segers en Sven Lefèvre het artikel 'Belgische boeren in beeld: Een online databank van bewegend beeld over landbouw en platteland, 1920-1990' in *Tijdschrift voor Sociale en Economische Geschiedenis*.

Publiekswerking vormde een belangrijke pijler in deze laatste fase van Cinema Rural. Omwille van de covidpandemie werden plannen gemaakt die later weer werden afgelast (plannen met Streekvereniging Zuidrand, deelname aan Agribex i.s.m. Departement Landbouw & Visserij) of uitgesteld (Congé Rural, i.s.m. collectie Bulskampveld en BIE, verplaatst naar juli 2022).

In samenwerking met de collectie Bulskampveld werden voor Congé Rural vijf filmpjes gemaakt waarin oudlandbouwers mondelinge getuigenissen over specifieke agrarische objecten deelden, aangevuld en in interactie met historisch bewegend beeldmateriaal, voortkomend uit Cinema rural. Deze filmpjes zullen tijdens Congé Rural in 2022 gepresenteerd worden.

Uit de afgelasting van Congé Rural werd samen met BIE en erfgoedcel TERF een alternatief voorzien om Cinema Rural toch nog in de regio in de kijker te plaatsen. Hieruit ontstond het initiatief om vanuit Cinema Rural deel te nemen aan **Open Monumentendag 2021** in Izegem en het Fruitbelevingscentrum in Borgloon. CAG digitaliseerde twee films van Louis Hoelen in functie van de activiteit van Borgloon. (zie 4.5.2).

Naast bovenstaande grotere acties waren er in de derde fase ook **verschillende kleinere acties** om het audiovisueel erfgoed van landbouw in de kijker te plaatsen. Het gaat o.a. om de sociale media, nieuwsbrief en website van CAG, UNESCO-werelddag voor het audiovisuele erfgoed en Leuven Boert.

Ter afsluiting van het project organiseerde CAG op 14 december een webinar 'Boer&Beeld' over het audiovisuele erfgoed van landbouw en platteland. In anderhalf uur gidsten we de kijker door het agrarisch filmlandschap en presenteerden we de belangrijkste projectresultaten. Verschillende projectpartners kwamen met hun specifieke expertise aan bod en het audiovisueel erfgoed werd op betekenisvolle manier doorheen het webinar gepresenteerd aan het publiek. Het webinar ging in op de historische context waarin landbouwfilms werden gemaakt en vertoond, het belang van bewaring van audiovisueel erfgoed en sloot af met een rondetafelgesprek met hedendaagse makers van bewegend beeld over landbouw en platteland.

Dit project correspondeert met de volgende doelstellingen uit de basiswerking: OD 1.1, 1.2, 1.4, 1.5, 2.1, 2.5, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2, 5.3, 6.4.

6.2 75 jaar Bodemkundige Dienst van België

In opdracht van de Bodemkundige Dienst van België (BDB) heeft CAG onderzoek verricht waarmee het 75-jarig bestaan van de instelling historisch wordt gekaderd. Als grootste onafhankelijke onderzoeks-

en adviesinstelling voor bodem, water, gewassen, bodemverbeterende middelen, mest en meststoffen heeft de BDB doorheen de jaren een uniek profiel verworven. Vandaag biedt BDB dienstverlening op het vlak van bemestings-, bekalkings-, irrigatie- en milieu-adviezen, gesteund door proefveldonderzoek op Belgische en Franse gronden.

Op basis van literatuur- en archiefonderzoek, maar in ruime mate ook gebaseerd op talrijke gesprekken met werknemers en rechtstreekse betrokkenen, werd in februari 2021 in een viertal bladzijden in het landbouwtijdschrift Landbouwleven de geschiedenis van de Bodemkundige Dienst uitgetekend. CAG leverde hiervoor dus het nodige materiaal aan en schreef een aantal teksten.

Dit project correspondeert met de volgende doelstellingen uit de basiswerking: OD 3.1, 3.2, 4.2.

6.3 50 jaar Groene Kring

Groene Kring is de grootste overkoepelende organisatie in de Vlaamse land- en tuinbouwsector die zich specifiek richt op de professionele, jonge land- en tuinbouwers van 16 tot 35 jaar. In 2021 bestond Groene Kring vijftig jaar. Onder de koepel van KLJ werd in 1966 gestart met een beroepswerking voor jonge boeren die toen al de naam Groene Kring kreeg. Maar het is pas in de loop van het werkjaar 1970-1971 dat de eerste zelfstandige werking werd opgestart. Gaandeweg verwierf Groene Kring steeds meer zijn eigen plaats in het land- en tuinbouwmilieu. Gerichte syndicale acties doorheen de jaren leverden de nodige publiciteit op voor de specifieke context waarin de jonge boer zijn job of bedrijf moet uitbouwen. Belangrijk was ook de groeiende aanwezigheid in diverse overlegorganen en belangengroepen. De uitbouw van eigen professionele structuren sinds 1992, met onder meer een eigen voorzitter, betekende een belangrijke stap in de uitbouw van Groene Kring als zelfstandige organisatie. Vandaag is Groene Kring geëvolueerd tot een professionele en vanzelfsprekende gesprekspartner in het land-en tuinbouwoverleg in Vlaanderen, België en Europa.

Vijftig jaar Groene Kring wilde men niet ongemerkt laten voorbijgaan. Allerhande acties werden in de loop van 2021 opgezet. In het kader daarvan werd CAG gevraagd om een publicatie uit te werken die op een toegankelijke manier de geschiedenis van Groene Kring vertelt. Basis hiervoor zijn onder meer archief- en literatuuronderzoek en gesprekken met (oud)medewerkers en leden. Dat resulteerde in de publicatie van het boek Woestenborghs B., *50 jaar Groene Kring, 1971-2021*. Leuven, 2021.

Dit project correspondeert met de volgende doelstellingen uit de basiswerking: OD 3.1, 3.2, 4.2.

6.4 Een landschapsbiografie voor het Hart van Haspengouw

Het landschap in Haspengouw kent een lange en rijke geschiedenis, gevormd en geboetseerd door interacties tussen mens en milieu. De resultaten van deze natuurlijke en menselijke processen zijn zichtbaar in het huidige landschap: akkers en holle wegen, dorpen en kastelen, natuurgebieden en recreatieplekken zijn getuigen van een soms bewogen maar steeds boeiende geschiedenis. Maar evenzeer is er veel verdwenen doorheen de tijd. Ook deze processen en vergane plekken zijn noodzakelijk en bovenal intrigerend om de ontwikkelingsgeschiedenis van een landschap te begrijpen.

CAG werkt in 2022 een landschapsbiografie uit voor Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren om vat te krijgen op deze complexe en meerlagige landschapsgenese. CAG doet dit vanuit een consortium dat bestaat uit een ploeg archeologen, geografen en historici (van KU Leuven), waarmee we reeds in het project Floodplainscapes samenwerken. In 2021 werd voor deze landschapsbiografie voorbereidend literatuuronderzoek verricht en werden casussen voorgesteld om diepgaand (archief)onderzoek naar te voeren.

Dit project correspondeert met de volgende doelstellingen uit de basiswerking: OD 1.1, 3.1, 3.2, 4.2, 5.1.

6.5 Focus Vakmanschap

CAG is partner in het project Focus Vakmanschap van Bokrijk | Vakmanschap & Erfgoed, dat inzet op het ondersteunen van erfgoedgemeenschappen en vaklui in het borgen van hun vakmanschap en het delen en activeren ervan. Het project loopt van 2021 tot 2023. Er werd in 2021 al een basismethodologie uitgewerkt voor het (audiovisueel) documenteren van vakmanschappen. Aan de hand van tien inspirerende praktijkvoorbeelden wordt deze basis door Vakmanschap & Erfgoed en de partners van het Domeinnetwerk ICE verfijnd tot een (inter)nationaal te verspreiden methodologie en toolbox. Zo hopen we niet alleen erfgoedprofessionals, maar ook erfgoedgemeenschappen op weg te helpen in het borgen, documenteren, delen en activeren van hun immaterieel erfgoed. In 2021 werden de 10 vakmanschappen alvast gekozen: kuipen, houtsnijwerk, rietdekken, lemen en vitsen, vlechtwerk (door Bokrijk | Vakmanschap & Erfgoed), teeltselectie (CAG), draailierbouw (CEMPER), maritiem erfgoed (ETWIE) en kloosterambachten (Parcum). Histories bekijkt in de loop van 2022 of het een tiende vakmanschap kan opnemen in het project. Eind 2021 legde CAG alvast de eerste contacten voor de uitwerking van het documenteren van het vakmanschap van teeltselectie of het behoud en verbreding van genetische diversiteit van landbouwgewassen door het selecteren van zaden van geschikte gewassen en regionale variëteiten.

Dit project correspondeert met de volgende doelstellingen uit de basiswerking: OD 1.1, 1.2, 1.5, 2.4., 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.3.

6.6 Erfgoedtoets van Kempense boerderijen

In opdracht van de provinciale Dienst Landbouw- en Plattelandsbeleid Antwerpen werkte CAG in 2020 binnen het PDPO-project 'Agrarisch hergebruik van landbouwinfrastructuur' aan een erfgoedtoets van boerderijen met erfgoedwaarde in de gemeenten Brecht, Essen, Herselt, Kalmthout, Kasterlee en Wuustwezel. Het zijn zes Kempische gemeenten met een agrarisch karakter die onder een toenemende verstedelijkingsdruk staan. Binnen de erfgoedtoets ging CAG voor de historische hoeves in die gemeenten op zoek naar knelpunten, kansen en aanbevelingen voor het hergebruik van de hoevegebouwen. In 2021 werd het rapport *Erfgoedtoets: hergebruik van historische hoeves* gefinaliseerd en op 20 april voorgesteld aan verschillende IOED's.

Dit project correspondeert met de volgende doelstellingen uit de basiswerking: OD 3.1, 3.2, 4.2.

7 Lezingen, tentoonstellingen

7.1 Lezingen

Chantal Bisschop

- 4 februari: 'Mondelinge herinneringen aan de wagenmakerij', vorming CAG I.s.m. Histories, online.
- 12 februari: 'Workshop mondelinge geschiedenis', vorming van FARO in kader van Buurten met Erfgoed, online.
- 23 maart: 'Geen boer op het veld!' Hoe de betoging in Brussel verliep', webinar Geen boer op het veld, 50 jaar Boerenbetoging, CAG-ILVO, online.
- 19 juli: Draft Horse Techniques In The Picture: Audio-Visual Documentation of Intangible Cultural Heritage in a Participatory Way, AIMA-congress, online.
- 15 september: 'Stemmen uit het verleden in het CAG', Symposium Stemmen uit het verleden, Variaties, Huis van Alijn, Gent.

Laura Danckaert

- 23 maart: 'Geen boer op het veld!' Hoe de betoging in Brussel verliep', webinar Geen boer op het veld, 50 jaar Boerenbetoging, CAG-ILVO, online.

Greet Draye

- 25 maart: 'Hemels zoet. Gebak en dessert, 1500-2020', lezing voor het Bakkerijmuseum Veurne, online.
- 8 oktober: 'Graan, grote hoeves, suiker en sporen. Het landschap in de 19de-eeuwse open leemstreek'. Landschapscontactdag, Landen.

Sven Lefèvre

- 7 januari: Mapping moving images of agriculture and rural life in Belgium (1925-2000), IAMHIST masterclass, online
- 24 maart: Bringing the Farm to the Living Room: Agrarian Television and Radio Broadcasting (ATRO) (1981-1997), ESSHC, online.
- 23 juli: Working with agricultural films: Copyright management, AIMA-congress, online.

Diantha Osseweijer (bij monde van Valérie Adriaens – LIBIS)

- 16 oktober: 'Cinema Rural. Registreren, ontsluiten en uitwisselen van bewegend beeld van landbouw en landelijk leven', Informatie aan Zee 2021, Oostende.

Femke Paulussen

- 14 janurai: 'Koffiestories, de online tentoonstelling', FARO Webinar: Online tentoonstellen in coronatijden, online.

Yves Segers

- 24 maart: Bringing the Farm to the Living Room: Agrarian Television and Radio Broadcasting (ATRO) (1981-1997), ESSHC, online.

- 14 november: Koffie-erfgoed! Rockoxhuis Antwerpen, Zondag lezingen.
- 26 november: Livestock improvement and knowledge networks in Belgium, 1880-1930, Workshop State, civil society and the farm. Organizing agriculture in Europe, 1880-1940, online.
- 6 december: Het bruine goud? Mest en bemesting in Vlaanderen: een kleine geschiedenis, Webinar VLM, Mest, de turbomotor voor landbouw in overdrive.

7.2 Tentoonstellingen en podcasts

7.2.1 Rondreizende expo 'Koffiestories. Een boon voor koffie-erfgoed' - 'Histoires de café. Un héritage, une passion'

De expo 'Koffiestories. Een boon voor koffie-erfgoed' vertelt het verhaal van de waarde en de rijkdom van het koffie-erfgoed en creëert bewustwording omtrent het vakmanschap van koffiebranden en -zetten, en tradities die horen bij het drinken van koffie. Het koffieverhaal wordt vanuit verschillende invalshoeken belicht. Om ook een Franstalig publiek te bereiken, werd de expo tweetalig uitgewerkt. De expo was in 2021 op volgende plaatsen te bezoeken:

Periode	Locatie	Aantal bezoekers
10 okt 2020 – 31 jan 2021	BELvue museum Brussel	2.636 bezoekers
24 april – 2 mei 2021	Wandelzaal Stadhuis Leuven	321 bezoekers
1 juli – 3 okt 2021	Plantentuin Meise	9.540 bezoekers
15 okt 2021 – 6 maart 2022	Snijders&Rockoxhuis	2.620 bezoekers

Omwille van de coronacrisis werd de tentoonstelling ook digitaal uitgewerkt. Op die manier is ze permanent te 'bezoeken' via: https://www.koffiestories.be/expo/. Tussen 01/01/2021 en 31/12/2021 ontving ze 678 bezoekers waarvan 608 unieke bezoekers.

7.2.2 Expo 'Herders in de Zwinstreek' & podcast 'Schaapjes op het droge'

Ondanks de beperkende maatregelen omtrent bezoek, kende de **dubbeltentoonstelling** 'Herders in de Zwinstreek', die liep van 1 april tot 27 mei toch zijn publiek. De erfgoedtentoonstelling in het Sincfala Museum kon rekenen op zo'n 400 belangstellenden. Van de fototentoonstelling in het Zwin Natuur Park zijn geen exacte gegevens bekend, maar de expopanelen stonden in de buitenlucht opgesteld en elke bezoeker aan het natuurpark passeerde dus ook aan de expo over de herders. En als we weten dat april 2021 in het Zwin de beste aprilmaand ooit was met 19.207 bezoekers en het Zwin ook in de maand mei meer dan 11.000 bezoekers verwelkomde, kunnen we uitgaan van minimum 30.000 personen die een blik wierpen op deze expo. Naar aanleiding van de expo bracht CAG de **podcast** 'Schaapjes op het droge' die in 2020 uitkwam, opnieuw onder de aandacht. De drie podcastafleveringen werden via SoundCloud, Spotify en Apple Podcasts in totaal respectievelijk 881, 481 en 510 keer afgespeeld. Samen is dit goed voor 1872 streams (2020 en 2021 samen).

7.2.3 Webinar 50 jaar Boerenbetoging' & 'Boeren op de barricades'

Binnen het project over de boerenbetoging te Brussel op 23 maart 1971 (zie ook 4.3.1) werd op 23 maart 2021 een webinar georganiseerd, waarvoor 358 geïnteresseerden zich inschreven. Na afloop was het webinar te herbekijken tot en met 22 maart 2022. Hiervan werd reeds 399 keer gebruik gemaakt. Het leverde CAG bovendien ook 239 nieuwe nieuwsbrief-abonnees op!
Daarnaast verscheen in kader van het project een tweedelige podcast in samenwerking met VRT (https://cagnet.be/page/boerenbetoging-1971-podcast). Een aflevering over het historische luik, getiteld 'Boeren op de barricades', werd door CAG gepubliceerd en kon in 2021 al 739 luisteraars bereiken (cijfers spotify inbegrepen). VRT publiceerde een podcast 'Wat eten we in 2030?' over de nieuwe transitieperiode waar de landbouwsector zich vandaag de dag in bevindt. Die werd ongeveer 10.000 keer beluisterd.

7.2.4 Webinar 'Boer&Beeld'

Als alternatief voor een fysieke contactdag stelde CAG op 14 december de resultaten van het project Cinema Rural voor tijdens het webinar 'Boer&Beeld'. In anderhalf uur werden deelnemers door het agrarisch filmlandschap gegigdst. In het eerste deel werd ingegaan op de historische context waarin landbouwfilms werden gemaakt en vertoond. In deel twee kwam het belang van bewaring van audiovisueel erfgoed aan bod en in het derde deel werden hedendaagse makers van bewegend beeld samengebracht rond de gesprekstafel om te reflecteren op hun materiaal en de bewaring ervan voor de toekomst. 168 deelnemers woonden het digitale evenement live bij. 141 mensen bekeken het webinar nadien via de website van CAG en Vimeo.

8 Publicaties

8.1 Artikels

Claeys, D. en Segers, Y., 'The eye of the master: Livestock improvement and knowledge networks in Belgium, 1880-1930', in Segers, Y. en Van Molle, L. (eds.), *Agricultural knowledge networks in rural Europe, 1700-1990*. Woodbridge: Boydell & Brewer, 132-154, (verschijnt in 2022).

Draye, G., 'Abdijbieren toen en nu'. PARCUM-Magazine, 3 (2021), p. 56-57.

Draye, G., 'Van feestdag tot elke dag feest', in: S. Elias, *Feestbakboek* (Veurne 2021), p. 10-13.

Lefèvre, S. en Segers, Y., 'Belgische Boeren in beeld: Een online databank van bewegend beeld over landbouw en platteland 1920-1990', *Tijdschrift voor Sociale en Economische Geschiedenis*, 18 (2021), 109-125. DOI: 10.52024/tseg10767

Segers, Y., Danckaert, L., Bisschop, C., 'Toen de boerderij big business moest worden. De boerenbetoging van 1971 was het kantelpunt voor onze landbouw', *De Lage Landen*, 64 (2021), 2, 210-218.

Segers, Y. en Van Molle, L., 'Introduction. Knowledge and its networks in rural Europe: From the early eighteenth to the late twentieth century', in Segers, Y. en Van Molle, L. (eds.), *Agricultural knowledge networks in rural Europe, 1700-1990*. Woodbridge: Boydell & Brewer, 1-25 (verschijnt in 2022).

Segers, Y., Bisschop, C., Draye, G., 'Rient ne vaut la bonne bière belge'. The heritagisation of Belgian beer culture. In: F. Parasecoli, L. Biennassis (red.), *Food as a cultural heritage. Challenges, processes and perspectives.* Tours: Institut Européen d'Histoire et des Cultures de l'Alimentation, (verschijnt in 2022).

Segers, Y., 'Rafelrand en koestergroen. Volkstuinen in Nederland: een kleine geschiedenis', in Lanjouw, J. (red.), *Foerageren of fabrieksworst? De voedseltransitie: van authenticiteit tot zintuiglijkheid*. Almere: Flevocampus/Uitgeverij Van Gennep, (verschijnt in 2022).

Segers, Y. en Relaes, J., 'Boer en beleid. Een geschiedenis van het Belgisch en Europees landbouwbeleid, 1950-2021', In Maïka De Keyzer (red.), Tot de bodem: de toekomst van landbouw in Vlaanderen, Leuven, Universitaire Pers Leuven (verschijnt in 2022).

Woestenborghs B., 'Het belang van proefvelden. Meten is weten!' en 'Decennialange ervaring, moderne aanpak', bijdragen in overzichtsartikel '75 jaar Bodemkundige Dienst van België', *Landbouwleven*, 25 februari 2021, p. 14-17.

8.2 Boeken en brochures

Segers Y. and Van Molle, L., *Agricultural knowledge networks in rural Europe, 1700-1990*. Woodbridge: Boydell & Brewer (verschijnt in 2022).

Woestenborghs B., *50 jaar Groene Kring, 1971-2021*. Leuven, 2021.

8.3 Rapporten en handleidingen

Bisschop C. en Danckaert L., Immaterieel cultureel erfgoed audiovisueel documenteren. Tips & tricks. https://cagnet.be/files/original/52489/2021-Participatief_documenteren_van_agrarisch_erfgoed_handleiding.pdf

Danckaert, L., Erfgoedtoets. Hergebruik van historische hoeves. https://cagnet.be/files/original/52489/2021_Eindrapport-Erfgoedtoets-Hergebruik-van-historische-hoeves-web.pdf

Demasure B., Ambacht op wielen. Onderzoeksrapport Wagenmakerij in Vlaanderen (1850-1970), Leuven (Centrum Agrarische Geschiedenis), 2021. https://collectiebulskampveld.be/files/original/52489/Onderzoeksrapport_Wagenmakerij_in_Vlaanderen_%5B1850-1970%5D_def.pdf

Houben, C., Vakwerk/Netwerk. Een toekomst voor historische hoeves in de Kempen. https://cagnet.be/files/original/52489/Rapport-Vakwerk-Netwerk-web.pdf

8.4 Internetpublicaties

Buytaert, J., Herders in het Pajottenland. Van een vergeten traditie naar een nieuwe generatie. (https://cagnet.be/page/herders-pajottenland)

Danckaert, L., 65 jaar Alma, de evolutie van een studentenrestaurant. (https://cagnet.be/page/65-jaar-studentenrestaurant-Alma).

Danckaert, L., Geen boer op het veld! De boerenbetoging van 23 maart 1971. (https://cagnet.be/page/boeren-betoging-1971).

Debecker, L., Druiventeelt onder glas: meer dan 150 jaar traditie. (https://cagnet.be/page/druiventeelt)

Demasure, B., Landbouwers bij de grens in 1914-1918. (https://cagnet.be/page/landbouwers-grens-1914-1918)

Demasure, B., Soldatenkost tijdens de Eerste Wereldoorlog (https://cagnet.be/page/soldatenkost-eerste-wereldoorlog)

Demasure, B., WO1 op ’t erf. Boerderijen op en achter het front.

(https://cagnet.be/page/wo1-boerderijen-front)

Draye, G., Van boon naar kopje: koffie branden, zetten en drinken (https://cagnet.be/page/van-boon-naar-kopje)

Paulussen, F., Koffie, van luxe naar gewoonte, *cultuurgeschiedenis.be*, (https://cultuurgeschiedenis.be/koffie-van-luxe-naar-gewoonte/)

Segers, Y., Danckaert, L., Bisschop, C., 'Toen de boerderij big business moest worden. De boerenbetoging van 1971 was het kantelpunt voor onze landbouw', *De Lage Landen*, https://www.de-lage-landen.com/article/toen-de-boerderij-big-business-moest-worden-de-betoging-van-1971-als-kantelpunt

Segers, Y., Danckaert, L., Bisschop, C., 'When farming had to become big business', *De Lage Landen,* https://www.the-low-countries.com/article/when-farming-had-to-become-big-business

Segers, Y., 'Tussen mesthoop en tractor: het wisselende imago van de boer', in: *De Lage Landen*, (64, mei), 2021. https://www.de-lage-landen.com/article/tussen-mesthoop-en-tractor-het-wisselende-imago-van-landbouwers

Segers, Y., Between the muck heap and the tractor: the shifting image of farmers', De Lage Landen, https://www.the-low-countries.com/article/between-the-muck-heap-and-the-tractor-the-shifting-image-of-farmers

9 CAG in de pers

9.1 Geschreven pers

‘Zwemmende honden leren Nederlanders Vlaamse traditie kennen’, *Het Nieuwsblad/Regionaal: Roeselare-Tielt-Izegem*, 08/01/2021, p. 5.

‘Vereert u Toontje met varken? Op weg naar erkenning van Sint-Antoniusverering als immaterieel erfgoed’, *Kerk & Leven,* 13/01/2021, p. 1.

‘De interne keuken van corona’, *De Standaard*, 13/01/2021, p. 16.

‘Varkenskopverkoop wordt mogelijk Vlaams erfgoed’, Het Laatste Nieuws, 14/01/021, p. 18.

‘Sint-Antoniusfeest is afgelast, maar wordt mogelijk immaterieel erfgoed’, *Het Nieuwsblad/Regionaal: Dender*, 14/01/2021, p. 4.

‘Gezegende pasta voor goed doel’, *Gazet van Antwerpen/Stad en Ran*d, 18/01/2021, p. 18.

‘Pasta, shampoo en tandpasta ingezameld voor goede doel’, *Gazet van Antwerpen/Regionaal: Antwerpen*, 18/01/2021, p. 3.

‘De koffiekoek. Veel meer dan “een koek voor de koffietafel”’, *Het Nieuwsblad/Nu*, 23/01/2021, p. 7.

‘Jagen op het zwarte goud’, *De Morgen*. 23/01/2021, p. 63.

‘Bakkerijmuseum ontwaakt uit zijn winterslaap’, *Krant van West-Vlaanderen/De Zeewacht Ku*st, 19/02/2021, p. 79.

‘Bakkerijmuseum ontwaakt uit zijn winterslaap’, *Krant van West-Vlaanderen/Het Wekelijks Nieuws Westhoek*, 19/02/2021, p. 65.

‘Dossier Sint-Antonius’, *Denderleeuws infoblad de Schakel*, februari 2021, p. 26-27.

‘Boerenbetoging 1971 (deel 1): Sicco Mansholt. Landbouwer uit Nederland, verzetsstrijder en als bevoegd commissaris een ‘ware Europeaan’’, *Landbouwleven,* 04/03/2021, p. 12-13.

‘De boerenbetoging van 23 maart 1971’, *de Drietand,* 05/03/2021, p. 10-11.

‘Boter’, *De Standaard*, 06/03/2021, p. 32.

‘Boerenbetoging 1971 (deel 2): Jozef De Bruyn: “Ik vond de onlusten in Brussel ook erg, maar het geweld kwam van 2 kanten”, *Landbouwleven,* 11/03/2021, p. 10-11.

‘Nieuw: online tentoonstellen en rondleiden’, FARO Tijdschrift over cultureel erfgoed, 14 (2021) 1, 22/03/2021, p. 50-52.

‘Boerenbetoging 1971 (deel 3 en slot): in de pers’, *Landbouwleven,* 18/03/2021, p. 8-9.

‘”Wetgeving zonder draagvlak is gedoemd in haar opzet te mislukken”’, *Boer&Tuinder,* 18/03/2021, p. 5-8.

‘Geen boer op het veld! De boerenbetoging van 23 maart 1971’ (overname themaverhaal), *de Drietand,* 19/03/2021, p. 12-17.

‘Ooggetuige Camiel Adriaens vertelt ronduit over de grote boerenbetoging 1971’ (transcriptie interview door Chantal Bisschop), *de Drietand,* 19/03/2021, p. 18-21.

‘Foodtruck en streetfood, lang voor dat hip was’, *De Morgen,* 19/03/2021, p.7.

‘Lang voor de foodtruck hip werd stond er op elk plein al minstens één, *Het Laatste Ni*euws, 19/03/2021, p. 12.

‘Hugo De Nil blikt terug op 50 jaar boerenbetoging’ (transcriptie interview door Laura Danckaert), *de Drietand,* 19/03/2021, p. 22-23.

‘Rivierkreeft’, *De Standaard*, 20/03/2021, p. 56.

‘De prijs van Europa’, *Knack*, 24/03/2021, p. 106.

‘”De boerenbetoging van 1971 kadert in een tijd van maatschappelijke ontgoocheling”’, *Boer&Tuinder,* 25/03/2021, p. 30-33.

‘Eeuwenlange geschiedenis van herders in Zwinstreek komt tot leven in gelijknamige dubbelexpo’, *Het Nieuwsblad,* 02/04/2021, p. 9.

‘Expo belicht geschiedenis herders in Zwinstreek’, Het Nieuwsblad/Regionaal: Brugge-Oostkust, 03/04/2021, p. 5.

‘Het kleine Kalfort, waar asperges nog lekkerder smaken dan in Parijs’, *Het Laatste Nieuw*s, 03/04/2021, p. 20.

‘‘Beiretoppers’ pakken uit voor twintig jaar Erfgoeddag’, *Krant van West-Vlaanderen/Local: Brugsch Handelsblad Brugge – Torhout*, 23/04/2021, p. 37 en p. 77.

Paul Catteeuw, ‘Greet Draye en Femke Paulussen, *Koffiestories. Een complete koffiegeschiedenis*’, in: *Volkskunde*, 122 (2021/1), p. 159-161.

‘Een jaar op het veld’, *Krant van West-Vlaanderen/De zeewacht Kust*, 02/07/2021, p. 17 en 73.

‘Lommelse vloeiweiden zetten belangrijke stap richting werelderfgoed’, *Het Belang van Limburg, 10/07/2021*, p. 34.

‘Zal de paardenprocessie dan toch erfgoed worden?’, *Het Nieuwsblad/Regionaal: Leuven-Hageland*, 04/09/2021, p. 2.

‘De oven in’, *Knack/Weekend Knack*, 29/09/2021, p. 32.

‘'Een huis? Nee, dat is toch geen écht frietkot'’, *De Morgen*, 04/12/2021, p. 11.

‘Sint-Antoniusvieringen worden misschien immaterieel cultureel erfgoed’, *Het Nieuw*sblad, 30/12/2021, p. 1.

9.2 Digitale pers

‘Zwemmende honden leren Nederlanders Vlaamse traditie kennen’, *Het Nieuwsblad*, 08/01/2021.
https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20210107_96345265

‘Sint-Antoniusvieringen in Vlaanderen als immaterieel erfgoed?’, *Nieuwsbrief Kerknet,* 8/01/2021.
https://www.kerknet.be/kerknet-redactie/artikel/sint-antoniusvieringen-vlaanderen-als-immaterieel-erfgoed

‘Sint-Antoniusvieringen’, *Erfgoedmail Erfgoed Zuidwest,* 12/01/2021.
http://www.erfgoedzuidwest.be/nieuws/antoniusvieringen-binnenkort-erkend-immaterieel-erfgoed

‘Sint-Antoniusfeest is afgelast maar maakt wel kans om immaterieel erfgoed te worden’, *Het Nieuwsblad,* 13/01/2021.
https://m.nieuwsblad.be/cnt/dmf20210113_95263078?utm_source=nieuwsblad&utm_medium=social&utm_campaign=send-to-a-friend

‘Varkenskopverkoop mogelijks Vlaams immaterieel erfgoed…’, *Pers Regio Dender*, 13/01/2021.
https://www.persregiodender.be/index.php/varkenskopverkoop-mogelijks-vlaams-immaterieel-erfgoed/

‘Varkenskopverkoop wordt mogelijk Vlaams immaterieel erfgoed’, *Het Laatste Nieuws*, 13/01/2021.
https://www.hln.be/denderleeuw/varkenskopverkoop-wordt-mogelijk-vlaams-immaterieel-erfgoed~af358143/

‘Iddergem, bij Denderleeuw, hoopt dat varkenskop van Sint-Antoniusviering immaterieel cultureel erfgoed wordt’, *VRT NWS*, 13/01/2021.
https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2021/01/13/iddergem-bij-denderleeuw-hoopt-dat-varkenskop-van-de-sint-antoni/

‘Geen varkenskopverkoop dit jaar, wel opstart traject erkenning Vlaamse inventaris immaterieel erfgoed’, *Nieuws Denderleeuw*, 13/01/2021.
https://www.denderleeuw.be/geen-varkenskopverkoop-dit-jaar-wel-opstart-traject-erkenning-vlaamse-inventaris-immaterieel-erfgoed

‘De interne keuken van corona’, *De Standaard*, 13/01/2021.
https://www.standaard.be/cnt/dmf20210112_98168991

‘Online tentoonstellen in coronatijden. Verslag van de livesessie’, *FARO*, 14/01/2021.
https://faro.be/publicaties/online-tentoonstellen-coronatijden-verslag-van-de-livesessie

‘Varkenskoppen zoeken erkenning als cultureel erfgoed’, *Het Nieuwsblad,* 15/01/2021.
https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20210116_92522467

‘Sint-Antoniusviering wil erkenning als immaterieel erfgoed’, *Het Belang Van Limburg,* 18/01/2021.
https://www.hbvl.be/cnt/dmf20210117_98509362

‘Sint-Antoniusviering wil erkenning als immaterieel erfgoed’, *Het Nieuwsblad*, 18/01/2021.
https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20210117_98509362

‘Gezegende pasta en hygiënische producten voor goed doel Gastvrij Edegem’, *Gazet van An*twerpen, 17/01/2022.
https://www.gva.be/cnt/dmf20210117_96571872

‘Om 22 uur “te laat” naar bed, enkele uren later staan er ruim 1.000 broden klaar: een dag in het leven van de bakker, *Het Nieuwsblad*, 23/01/2021.
https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20210121_96728349

‘OPROEP: ERKENNING SINT-ANTONIUSVIERINGEN ALS IMMATERIEEL ERFGOED’, *Nieuwsbrief Erfgoedcel Brugge,* 26/01/2021.
https://www.erfgoedcelbrugge.be/nl/nieuws-1/nieuwsbrievenarchief

‘Dossier Sint-Antonius’, *Denderleeuws infoblad de Scha*kel, februari 2021.
https://issuu.com/denderleeuw/docs/infoblad_202102_februari_lr/s/11597085

‘Op zoek naar oude land-en tuinbouwfilmpjes’, *Inagro*, 01/02/2021.
https://inagro.be/Artikel/guid/7147

‘De Sint-Antoniusvieringen in Vlaanderen als immaterieel erfgoed?’, *Nieuwsbrief BIE,* 2/02/2021.
https://mailchi.mp/4c7a7d4cfda1/cookies-coffee-culture-lees-de-krant-digitaal-in-de-bib-beoefenaars-van-muziek-en-podiumkunsten-laat-van-je-horen?e=885c512fa8

‘De Sint-Antoniusvieringen in Vlaanderen als immaterieel erfgoed?’, *Nieuwsbrief Ecru MijnErfgoed,* 5/02/2021.

https://mailchi.mp/c40739de1c33/nieuwsbrief-ecruerfgoedcel-mijn-erfgoed-januari-4837929?e=08fc244363

'Bakkerijmuseum Veurne ontwaakt met krokuskriebels', *Krant van West-Vlaanderen*, 05/02/2021. https://kw.be/nieuws/cultuur/museum/bakkerijmuseum-veurne-ontwaakt-met-krokuskriebels/

'Koffie, van luxe naar gewoonte', *cultuurgeschiedenis.be*, 10/02/2021. https://cultuurgeschiedenis.be/koffie-van-luxe-naar-gewoonte/

'Coronaveilige tips van het Veurnse Bakkerijmuseum', *Krant van West-Vlaanderen*, 12/02/2021. https://kw.be/nieuws/cultuur/museum/coronaveilige-tips-van-het-veurnse-bakkerijmuseum/

Zo bodem, zo hoeve in de Voorkempen, *Invlaanderen*, 12/02/2021. https://invlaanderen.be/(93055)/zo-bodem-zo-hoeve-in-de-voorkempen

Zo bodem, zo hoeve in de Voorkempen, *Cartoon-Productions*, 13/02/2021. https://cartoon-productions.be/zo-bodem-zo-hoeve-in-de-voorkempen/

'Historische Kempische hoeves in nieuwe inventaris gegoten', *Nieuwsbrief VILT,* 16/02/2021. https://vilt.be/nl/nieuws/historische-kempische-hoeves-in-nieuwe-inventaris-gegoten

'Tabaksteelt als immaterieel erfgoed - 19 februari', *Erfgoedmail Erfgoed Zuidwest,* 16/02/2021. http://www.erfgoedzuidwest.be/nieuws/tabaksteelt-als-immaterieel-erfgoed-startmoment?utm_medium=email&utm_campaign=erfgoedmail%20-%20februari%2064&utm_content=erfgoedmail%20-%20februari%2064+CID_4f5862b65455663a58c5bcf012c34cde&utm_source=Campaign%20Monitor&utm_term=Schrijf%20je%20hier%20in

Webinar 'Geen boer op het veld!' De boerenbetoging van 23 maart 1971. Terugblikken na(ar) 50 jaar landbouwbeleid, *MO Mondiaal Nieuws*, 26/02/2021. https://www.mo.be/webinar-geen-boer-op-het-veld-de-boerenbetoging-van-23-maart-1971-terugblikken-naar-50-jaar

'Project Schafttijd goedgekeurd', *Cartoon-productions*, 27/02/2021. https://cartoon-productions.be/project-schafttijd-goedgekeurd/

'Webinar '50 jaar grote boerenbetoging', *ILVO Nieuwsbrief,* 1/03/2021. https://ilvo.vlaanderen.be/nl/agenda/webinar-50-jaar-grote-boerenbetoging

'Boter', *De Standaard*, 06/03/2021. https://www.standaard.be/cnt/dmf20210302_94880475

'Levend erfgoed maakt rentree op De Bogaard', *Stad Geel*, 08/03/2021. https://www.geel.be/levend-erfgoed-maakt-rentree-op-de-bogaard

‘Levend erfgoed maakt rentree op De Bogaard’, *N Nieuws Nederland Kempen Vlaanderen*, 08/03/2021.
https://nnieuws.be/artikel/levend-erfgoed-maakt-rentree-op-de-bogaard

‘Levend erfgoed maakt rentree op De Bogaard’, *Invlaanderen*, 09/03/2021.
https://invlaanderen.be/(93779)/levend-erfgoed-maakt-rentree-op-de-bogaard

‘Waar boeren 50 jaar geleden voor betoogden’, *Landelijke Gilden,* 16/03/2021.
https://www.landelijkegilden.be/informeren/actualiteit/waar-boeren-50-jaar-geleden-voor-betoogden

‘“Wetgeving zonder draagvlak is gedoemd in haar opzet te mislukken”’, *website Boerenbond,* 17/03/2021.
https://www.boerenbond.be/actualiteit/%E2%80%9Cwetgeving-zonder-draagvlak-gedoemd-haar-opzet-te-mislukken%E2%80%9D

‘Waarom onze Belgische frietkoten het verdienen om UNESCO-erfgoed te zijn’, *Het Laatste Nieuws,* 18/03/2021.
https://www.hln.be/binnenland/waarom-onze-belgische-frietkoten-het-verdienen-om-unesco-erfgoed-te-zijn~a67b8e78/

‘Al 200 jaar hip: waarom onze Belgische frietkoten het verdienen om Unesco-erfgoed te zijn’, *De Morgen,* 19/03/2021.
https://www.demorgen.be/voor-u-uitgelegd/al-200-jaar-hip-waarom-onze-belgische-frietkoten-het-verdienen-om-unesco-erfgoed-te-zijn~b0ef614f/

‘VMM viert Wereldwaterdag met website vol 'wateractiviteiten', *Vilt*, 19/03/2021.
https://vilt.be/nl/nieuws/vmm-viert-wereldwaterdag-met-website-vol-wateractiviteiten

‘Rivierkreeft’, *De Standaard*, 20/03/2021.
https://www.standaard.be/cnt/dmf20210317_95682506

‘De Vlaamse waterdagen van 20 tot en met 28 maart’, *N Nieuws – Neteland Kempen Vlaanderen*, 20/03/2021.
https://nnieuws.be/artikel/de-vlaamse-waterdagen

‘Nieuw: online tentoonstellen en rondleiden’, *FARO Tijdschrift over cultureel erfgoed*, 14 (2021) 1, 22/03/2021.
https://issuu.com/faronet/docs/faro_2021_14_1_issuu

‘BELUISTER - Wat eten we in 2030? "Een wereld die niet duurzaam is zal niet vreedzaam zijn"’, *VRT NWS,* 23/03/2021.
https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2021/03/21/wat-eten-we-in-2030/

‘Webinar | ‘Geen boer op het veld!’ De boerenbetoging van 23 maart 1971. Terugblikken na(ar) 50 jaar landbouwbeleid’, *Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap,* sino dato.

https://knhg.nl/agenda/webinar-geen-boer-op-het-veld-de-boerenbetoging-van-23-maart-1971-terugblikken-naar-50-jaar-landbouwbeleid/

'Webinar | 'Geen boer op het veld!' De boerenbetoging van 23 maart 1971. Terugblikken na(ar) 50 jaar landbouwbeleid', *Historici.nl*, sino dato.
https://www.historici.nl/event/webinar-geen-boer-op-het-veld-de-boerenbetoging-van-23-maart-1971-terugblikken-naar-50-jaar-landbouwbeleid/?type=agenda

'CAG en ILVO blikken terug op de grootste boerenbetoging ooit', *Nieuwsbrief VILT,* 24/03/2021.
https://vilt.be/nl/nieuws/cag-en-ilvo-blikken-terug-op-de-grootste-boerenbetoging-ooit?utm_medium=email&utm_campaign=Nieuwsbrief%20Vilt%20-%2024-03-2021&utm_content=Nieuwsbrief%20Vilt%20-%2024-03-2021+CID_b1dfc71955025393047ff3c9f85b03f7&utm_source=nieuwsbrieven%20Vilt&utm_term=Lees%20meer

'CAG en ILVO blikken terug op de grootste boerenbetoging ooit', *Vlaams Ruraal Netwerk*, 24/03/2021.
https://ruraalnetwerk.be/node/3378

'De prijs van Europa', *Knack VIP,* 24/03/2021.
https://www.knack.be/nieuws/magazine/de-prijs-van-europa/article-normal-1715021.html

'Endive growers added to Brussels register of cultural heritage', *The Bulletin*, 29/03/2021.
https://www.thebulletin.be/endive-growers-added-brussels-register-cultural-heritage

'Sincfala gaat vanaf de paasvakantie gedeeltelijk open met gratis expo 'Herders in de Zwinstreek'', *Nieuws Knokke*, 31/03/2021.
https://www.knokke-heist.be/nieuws/2021-wo-31-mrt-sincfala-gaat-vanaf-de-paasvakantie-gedeeltelijk-open-met-gratis-expo-herders

'Sincfala gaat vanaf de paasvakantie gedeeltelijk open met gratis expo ''Herders in de Zwinstreek'', *Het Laatste Nieuws*, 01/04/2021.
https://www.hln.be/knokke-heist/sincfala-opent-vanaf-de-paasvakantie-al-gedeeltelijk-ontdek-gratis-expo-herders-in-de-zwinstreek~a67b1ff9/

'Reportage boerenbetoging – PlattelandsTV', *Nieuwsbrief Erfgoed Haspengouw,* 02/04/2021.
https://www.plattelandstv.be/videos/boerenstebuiten/de-grote-boerenbetoging-50-jaar-later

'De janusrol van landbouworganisaties', *De Standaard,* 02/04/2021.
https://www.standaard.be/cnt/dmf20210401_97629015?&articlehash=7A58F05D0C717CFD8BC1E6509D49B0FBF90405CF3B0D3370C2CA059C38224612190F5823D05A1B88FE883C17CAD6E1BD15DAFF2B025560360AC3510EF606D19B – geen vermelding CAG, wel vermelding webinar door ILVO

'Dubbeltentoonstelling over schaapherders in de Zwinstreek', *Krant van West-Vlaande*ren, 03/04/2021 https://kw.be/nieuws/cultuur/museum/dubbeltentoonstelling-over-schaapherders-in-de-zwinstreek/

‘Geen Pasen zonder asperges: waarom we dat danken aan het kleine gehucht Kalfort’, *Het Laatste Nieuws*, 04/04/2021.
https://www.hln.be/binnenland/geen-pasen-zonder-asperges-waarom-we-dat-danken-aan-het-kleine-gehucht-kalfort~a5a43455/

‘Iedereen een ‘melkske’, willen of niet: met sluiting van de Inza-fabriek verdwijnt de laatste druppel van een schooltraditie’, *Het Nieuwsblad*, 17/04/2021.
https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20210415_96525899

‘Erfgoeddag 2021: ‘De Nacht’ in Leuven, *Stad Leuven*, 20/04/2021.
https://pers.leuven.be/erfgoeddag-2021-de-nacht-in-leuven#

‘OVERZICHT. Deze expo’s in Leuven kan je ook na Erfgoeddag nog bezoeken’, *Het Laatste Nieuws*, 26/04/2021.
https://www.hln.be/leuven/overzicht-deze-expos-in-leuven-kan-je-ook-na-erfgoeddag-nog-bezoeken~ae17fb33/

‘Terugblik op geslaagde Erfgoeddag ‘De Nacht’ in Leuven’, *Stad Leuven*, 26/04/2021.
https://pers.leuven.be/terugblik-op-geslaagde-erfgoeddag-de-nacht-in-leuven#

‘In de rand gemaakt, in de stad gesmaakt!’, *Nieuws Dilbeek*, 01/05/2021.
https://www.dilbeek.be/nl/nieuws/de-rand-gemaakt-de-stad-gesmaakt

‘Save the date: Congé Rural’, 03/06/2021, *Nieuwsbrief Cultuur- en erfgoedplatform B*IE,
https://mailchi.mp/38797f4b92a0/doe-mee-aan-open-monumentendag-save-the-date-cong-rural-e-boekenplatform?e=ad4453b912

‘Zwart-wit varken wordt ster van film’, *Het Nieuw*sblad, 15/06/2021.
https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20210615_95758201

‘Nieuwe expo “Straffe Koffie”, Musa nr 66 – Zomer 2021, *Nieuwsbrief Plantentuin Meise,* 21/06/2021.
https://www.plantentuinmeise.be/nl/pQKMbtJ/musa-n-66---zomer-2021

‘Een jaar op het veld’, *Krant van West-Vlaanderen/De zeewacht Kust*, 02/07/2021, p. 73.
https://kw.be/

Lommelse vloeiweiden zetten belangrijke stap richting werelderfgoed, *Het Belang van Limburg*, 10/07/2021.
https://www.hbvl.be/cnt/dmf20210709_97989167

Lommelse vloeiweiden zetten belangrijke stap richting werelderfgoed, *Het Nieuwsblad*, 10/07/2021.
https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20210709_97989167

‘Cinemazaal uit jaren vijftig waarschijnlijk voor het laatst toegankelijk op Open Monumentendag’, *Het Nieuwsblad*, 25/08/2021.
https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20210825_94466506

‘Open Monumentendag flitst bezoeker terug in de tijd op unieke locaties’, *NVA-Izegem*, 27/08/2021.
https://izegem.n-va.be/nieuws/open-monumentendag-flitst-bezoeker-terug-in-de-tijd-op-unieke-locaties

‘WATER! expo gebaseerd op We waren wij gelukkig, verhalen en uit de Lage Moere’, *Westtoer*, 31/08/2021.
https://www.westtoer.be/nl/agenda/water-expo-gebaseerd-op-we-waren-wij-gelukkig-verhalen-en-uit-de-lage-moere

‘Zal de paardenprocessie dan toch erfgoed worden?’, *Het Nieuwblad*, 04/09/2021.
https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20210903_95231432?&articlehash=VHGZuWFV6zRIGXbr0nqFUtu9naqO0pxpIgXGLtBfP5SC7mIyaNnJGBQk0ym4MFLwiLedFVG%2BgDrr%2FwEfPb9X%2BI0lr5KUoC4SC3TN6UyZUJa1gNfmpeqaddnh%2BAsos3Lnjkzp%2FmAUm8rlUJ49V%2FEtUrUolqdsDAz2cREgDifDwhIxTZ6kLZ1TYB61y1CefsBzzK8Ivuxs6ypdJxXvJhzw09jqf%2Bg%2FEpjleBWcpKj388S4gzEKzBDVtJaLYuma1goFxw12Es1FZV1%2BaGf86gsqp%2BgIqV5f%2FHKxD4cX0WNHmHPwz%2FfmYpQwzt0qTejjL79xUAc6uvTHndwFDi0AkQGteA%3D%3D

‘Roeselare: Open Monumentendag’, *Mandelnieuws*, 07/09/2021.
https://www.mandelnieuws.be/index.php/Artikels/mandelnieuws-provinciaal-nieuws-stad-roeselare/roeselare-open-monumentendag

‘De oven in: je volgend etentje wordt ongetwijfeld een bakplaatdiner’, *Knack VIP*, 29/9/2021.
https://weekend.knack.be/lifestyle/culinair/de-oven-in-je-volgend-etentje-wordt-ongetwijfeld-een-bakplaatdiner/article-normal-1782277.html?cookie_check=1645621500

‘Brochure met tips om hoeves te behouden’, *Nieuws Wuustwezel*, 20/10/2021.
https://www.wuustwezel.be/brochure-met-tips-om-hoeves-te-behouden

‘Cultureel erfgoed en corona bij CAG’, *Faro*, 04/11/2021.
https://faro.be/blogs/saidja-steenhuyzen/cultureel-erfgoed-en-corona-bij-cag

‘Haver oogsten in de jaren ’30, *Internetgazet*, 06/11/2021.
https://www.internetgazet.be/oudsbergen/haver-oogsten-in-de-jaren-30.aspx

‘CAG nodigt je uit: webinar 'Boer&Beeld' op 14/12’, *Nieuwsbrief BIENET*, 01/12/2021.
https://www.midwest.be/Midwestnieuwsbrief

‘Cinema Rural’, *Nieuwsbrief meemoo*, 02/12/2021.
https://meemoo.cmail19.com/t/ViewEmail/r/AB752D412E363BF92540EF23F30FEDED/1927A99B0605C651C3F0CC1B987406F9?alternativeLink=False

‘Webinar Boer&Beeld’, *Nieuwsbrief Erfgoed Haspengouw*, 03/12/2021. https://mailchi.mp/6debcaa304e1/erfgoednieuws-oktober-8939521?e=812cead6ff

‘Frietbarakken krijgen bescherming als monument: ‘In een huis? Nee, dat is geen écht frietkot’, *De Morgen*, 4/12/2021.
https://www.demorgen.be/nieuws/frietbarakken-krijgen-bescherming-als-monument-in-een-huis-nee-dat-is-geen-echt-frietkot~bfe39a62/

‘Webinar Boer&Beeld’, *Nieuwsbrief KADOC*, 07/12/2021.
https://kadoc.kuleuven.be/6_nieuwsbrieven/enbr

‘Help de Sint-Antoniusvieringen in Vlaanderen te laten erkennen als immaterieel erfgoed’, *Nieuws Vilvoorde*, 15/12/2021.
https://www.vilvoorde.be/nieuwsdetail324

‘Zorg jij er mee voor dat Sint-Antoniusviering immaterieel erfgoed wordt? Vierende Houtemnaars wel!’, *Het Laatste Nieuws,* 17/12/2021.
https://www.hln.be/vilvoorde/zorg-jij-er-mee-voor-dat-sint-antoniusviering-immaterieel-erfgoed-wordt-vierende-houtemnaars-wel~ad4917b4/

‘Wegens corona: geen kerstzingen, geen varkenskoppen’, *Het Nieuwsblad*, 18/12/2021.
https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20211218_95364067

‘Sint-Antoniusvieringen als immaterieel erfgoed’, *Nieuwsbrief Erfpunt en Erfgoedcel Waasland*, 21/12/2021.
https://mailchi.mp/b8bdfa23eae0/erfgoednieuws-uit-het-waasland-2021-12?e=0d0b4a0694;
https://www.erfgoedcelwaasland.be/sint-antoniusvieringen/

‘De beste verhalen van het jaar over geschiedenis’, *Nieuwsbrief de lage landen*, 22/12/2021. https://www.de-lage-landen.com/article/de-beste-verhalen-van-het-jaar-over-geschiedenis-1.

‘Waar komt de bijnaam ‘Toontje met het varken’ vandaan?’ & ‘Traject erkenning Sint-Antoniusviering’, *Nieuwsbrief WIE*, 22/12/2021.
https://immaterieelerfgoedbe.cmail20.com/t/ViewEmail/j/4C9F14C362B6F8C32540EF23F30FEDED/09EBD74AC5700B099E794568BD214575?alternativeLink=False

‘Verenigingen en bewoners mee ingeschakeld om van Sint-Antoniusvieringen cultureel erfgoed te maken’, *Het Nieuwsblad,* 29/12/2021.
https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20211229_94978913

9.3 Audiovisuele pers

'Interview Sint-Antoniusvieringen', *Radio Maria,* 13/01/2021.

'Sint-Antoniusviering Denderleeuw: geen varkenskopverkoop dit jaar, wel opstart traject erkenning Vlaamse inventaris immaterieel erfgoed', *TV Oost,* 13/01/2021.
https://www.tvoost.be/nieuws/sint-antoniusviering-denderleeuw-geen-varkenskopverkoop-dit-jaar-wel-opstart-traject-erkenning-vlaamse-inventaris-immaterieel-erfgoed-111567

'De Grote Boerenbetoging – 50 jaar later', *PlattelandsTV,* 14-20 maart.
https://www.plattelandstv.be/videos/boerenstebuiten/de-grote-boerenbetoging-50-jaar-later

'MENTTV-boekentip 20/04/21 - "Koffie Stories" (G. Draye & F. Paulussen)(Uitgeverij HANNIBAL)', *MENTTV*, 20/04/2021.
https://www.youtube.com/watch?v=rHfn7Cz1nBg

'Erfgoeddag staat komend weekend in het teken van 'De nacht'', *ROB TV*, 23/04/2021.
https://www.robtv.be/nieuws/erfgoeddag-staat-komend-weekend-in-het-teken-van-de-nacht-117412

Radio 2 Mysteries: Wie is Abel de oliebollenbaron?, *Radio 2 Oost-Vlaanderen*, 19/07/2021.
https://radio2.be/luister/select/start-je-dag-oost-vlaanderen/radio-2-mysteries-wie-is-abel-de-oliebollenbaron

Radio 2 Mysteries: Dit is jullie traditioneel kermiseten, *Radio 2 Oost-Vlaanderen*, 19/07/2021,
https://radio2.be/luister/select/radio-2-oost-vlaanderen/radio-2-mysteries-dit-is-jullie-traditioneel-kermiseten

'Koffie als bakje troost', *De Wereld van Sofie, Radio 1*, 28/10/2021.
https://radio1.be/luister/select/de-wereld-van-sofie/femke-paulussen-koffie-verwarmt-maar-het-brengt-ook-mensen-samen

'Sint-Antoniusvieringen straks cultureel erfgoed?', *Ring TV*, 22/12/2021.
https://www.ringtv.be/nieuws/sint-antoniusvieringen-straks-cultureel-erfgoed.

'Kerstdiner vroeger gelegenheid om vrienden en familie uit te nodigen, maar vooral om eigen welstand te tonen', *De Ochtend, Radio 1*, 25/12/2021.
https://radio1.be/luister/select/de-ochtend/kerstdiner-vroeger-gelegenheid-om-vrienden-en-familie-uit-te-nodigen-maar-vooral-om-eigen-welstand-te-tonen

10 CAG in cijfers

	2020	***2021***
Aantal personeelsleden	14	**13**
Aantal elektronische nieuwsbrieven	11 (9+2)	**14 (12+2)**
Aantal ontvangers e-nieuwsbrief	2.975	**3.094**
Aantal zelf georganiseerde vormingsactiviteiten of publieksactiviteiten (ook i.s.m. andere partners)	6	**13**
Aantal deelnemers op publieks- en vormingsactiviteiten	25 659	**55.251**
Aantal publicaties	16	**29**
Aantal lezingen	16	**29**
Aantal artikels in de geschreven pers of op radio/TV	15	**17**
Aantal artikels elektronische pers	73	**48**
Aantal vragen om niet-project-gerelateerde informatie (elektronisch, schriftelijk, telefonisch)	203	**222**
Aantal aanvragen beeldmateriaal HVL	159	**202**
Aantal volgers op Facebook	1.560	**1.696**
Aantal volgers op Instagram	501	**603 (CAG) + 338 (Koffiestories)**

	Bezoekers (geheel)	**Bezoekers (uniek)**	**Nieuwe bezoekers**	**Pagina-weergaves**
www.cagnet.be 2020 (vanaf 21 maart 2020) **2021**	 40 029 **38.490**	 28 876 **25.183**	 72.14% **64.43%**	 140 979 **134 596**
www.boterbijdeviswo1.be 2020 **2021 (afgesloten december 2020)**	 5.725 /	 4.856 /	 84.82% /	 8.436 /
www.collectiebulskampveld.be 2020 **2021**	 3.737 **3.346**	 2.578 **2.213**	 68.99% **66.14%**	 10 741 **9 261**
www.koffiestories.be 2020 (vanaf 1 juli 2020) **2021**	 3.401 **3.627**	 2.357 **2.425**	 69.3% **66.86%**	 9.959 **8.796**

Aantal bezoekers via diverse kanalen

	Direct	**Zoekmachines**	**Andere websites**	**Sociale media**
www.cagnet.be 2020 (vanaf 21 maart 2020) **2021**	 8.815 **7.280**	 25.035 **26.030**	 3.952 **3.021**	 2.229 **1.262**
www.boterbijdeviswo1.be 2020	 1.242	 4.191	 202	 90

2021 (afgesloten december 2020)	**/**	**/**	**/**	**/**
www.collectiebulskampveld.be 2020 **2021**	 1.436 **799**	 700 **1 319**	 744 **861**	 853 **205**
www.koffiestories.be 2020 (vanaf 1 juli 2020) **2021**	 1.342 **1.323**	 540 **1 .215**	 939 **692**	 577 **397**

LIJST VAN AFKORTINGEN

AAT	Arts and Architecture Thesaurus
AMSAB-ISG	Archief en Museum van de Socialistische arbeidersbeweging Instituut voor Sociale Geschiedenis
ATRO	Agrarische Televisie en Radio Omroep
BDB	Bodemkundige Dienst van België
CAG	Centrum Agrarische Geschiedenis
CEMPER	Centrum voor Muziek en Podium Erfgoed
CMS	Content Management Systeem
CJM	Cultuur, Jeugd en Media
CORN	Comparative Rural History of the North Sea Area
D4O	Domein 4-overleg
ERHFA	European Rural History Film Association
ESSHC	European Social Sciences History Conference
ETWIE	Expertisecentrum voor Technisch Wetenschappelijk en Industrieel Erfgoed
EURHO	European Rural History Organisation
GEDL	Gemeenschappelijk Erfgoed Depot Leuven
IAAM/AIMA	International Association of Agricultural Museums
IAMHIST	International Association for Media and History
ICAG	Interfacultair Centrum Agrarische Geschiedenis
ICE	Immaterieel Cultureel Erfgoed
ICH	Intangible Cultural Heritage
ILVO	Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek
IOED	Intergemeentelijke onroerend erfgoeddienst
KADOC	Documentatie- en onderzoekscentrum voor Religie, Cultuur en Samenleving
KIEN	Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
LOD	Linked Open Data
MoSa	Moderniteit en Samenleving
MOT	Museum voor de Oudere Technieken
NAVIGO	Nationaal Visserijmuseum Oostduinkerke
PDPO	Programmadocument voor Plattelandsontwikkeling
‘t Grom	Groentemuseum Sint-Katelijne-Waver
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
VELT	Vereniging voor Ecologisch Leven en Tuinieren
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie
VILT	Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw
VLAM	Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
WIE	Werkplaats immaterieel erfgoed

MISSIE

Het Centrum Agrarische Geschiedenis (CAG) wil, samen met andere geïnteresseerden, de geschiedenis en het erfgoed van landbouw, voeding en landelijk leven in Vlaanderen en Brussel sinds 1750 bestuderen, bewaren, borgen en ontsluiten. Dit materieel en immaterieel erfgoed wordt belicht in zijn nationale en internationale context en met bijzondere aandacht voor de interactie met actualiteit en toekomst.

De werking van CAG is opgebouwd rond drie pijlers.

Erfgoedonderzoek: CAG is een kenniscentrum voor agrarisch erfgoed.

Knooppunt: CAG is een onafhankelijk knooppunt voor erfgoedinitiatieven. Het biedt ondersteuning, geeft advies en werkt samen 'op maat' van partners en erfgoedgemeenschappen.

Publiekswerking: CAG biedt informatie, educatie en vorming voor een ruim en divers publiek.

CAG is door de Vlaamse regering erkend als landelijke dienstverlenende organisatie voor het erfgoed van landbouw, voeding en landelijk leven in Vlaanderen en Brussel.

CAG kan rekenen op de steun van:

CAG
Centrum Agrarische Geschiedenis

Centrum Agrarische Geschiedenis (CAG) vzw
Atrechtcollege
Naamsestraat 63, bus 5308
3000 Leuven (België)

www.cagnet.be
contact@cagnet.be
Tel. +32 (0)16 32 35 25

BOERENBOND
trouw aan land- en tuinbouw
cera
Vlaanderen
verbeelding werkt
KU LEUVEN